

ELŐFIZETÉS
ELYVEN:
 Egy évre 14 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 16 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-szorosított sor egyszer 20 fill.
 utódok következőkél 15 fillér
 Nyitási sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetem
 vasúti palotájában
TELEFON-SZÁM: 27
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 164

Arad, 1908.

VEZÉRLÉS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 1.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezérlők: Indul a néppárt.
- Kereskedelmi társas.
- Flandkivül megyegyűlés.
- Az első ebéd.
- Megalakult az aradi Westinghouse-részvénytársaság
- A bizonyítvány-gyárosok.
- A balkáni bonyodalom.
- Meghamisított végrendelet.
- Barta Ferenc váltója.
- Kluzsorázott eradmegyel község.
- A tojtogatók üldözése.
- A néppárt harca a polgári házasság ellen.
- Grünstein er cimkél.
- Steinhell gyilkosai.
- Egy szenzáció az indarabról.
- Társas: Puskaporos levegőben. Irta: Székely Béla.

Indul a néppárt.

Arad, november 30.

Törvény ellen izgatni vétek, amelyért az egyszerű embert becsukják. A míg valami csak javaslat, addig lehet vele küzdeni, életre halálra. De ha már a népképviselő elfogadta, királyi pecsét megerősítette: akkor meg kell hajolni előtte az ország minden rendű emberének. Még ha rossz törvény is, ha van, aki olyan-nak érzi, vallja, hirdeti: addig, amíg törvény, nem lehet felrugni.

A néppártnak huszonkét tagja, az országgyűlés képviselőházához tartozók, nyiltan izgattak a polgári házasságról szóló törvény ellen. Nem szabad az igaz katolikus embernek a polgári anyakönyveket aláírni, — harsogják. Pedig az anyakönyvek aláírását a törvény rendeli el, a magyar állampolgárok felett álló törvény, amely alól a magyar katolikusok

is, ha jó polgárok és jó magyarok, nem vonhatják ki magukat. És a törvényhozás tagjai hirdetik: ne tartsátok meg a törvényt. Az immunitás védelme nélkül — legalább is valószínűnek látszik, — aligha követték volna el ezt, amelyhez hasonló bűncselekményért a Kuria egy tót papocskát elítelt.

A néppárti proklamációnak nem az alapazina a legjelentősebb: a klerikalizmus. Senkise tételezte föl Rakovszkyékról, hogy a felekezeti érzések terén jobb, higadtabb utra tértek volna és hogy régi politikai szerelmeket órákra elfelejtették volna. A dologból a vastos tapintatlanság, a durva szöszegés ríkit ki kellemetlen módon. Amikor a koalícióba lépett pártok egymással szövöttek, megállapodás történt közöttük, hogy az átmenet alatt egyik se igyekszik érvényesíteni a maga programját. A függetlenségi párt az átmeneti időre lemondott a katonai követelésekről s a néppárt belement abba, hogy az egyházpolitikát nem bolygatja. A néppárt kiugrott a becsületzóból s erre nem is tartotta kiceinek a Koczorok plébános esetét. Az átmenetre vállalt feladatok legnagyobbja: a választói reform még hátra van és Rakovszkyék már kibontották az egyházpolitikai zászlót: előre, a gyűlölködés jegyében!

Sohase volt még Magyarországon arra példa, hogy a képviselők egy tömege, vagy pláne egész párt szembe helyezkedjék a legfelsőbb bírósággal, jogtalanul, elfogult ítéletnek bélyegezve annak ítéletét. És a néppárt, hatalma és félelmetes ereje nagy tudatában, erre is vállalkozott. Pellengérré állította a Kuriát, azért, mert annak ítélő-

széke a törvénynek érvényt mert szerezni. Veszedelmes, nagyon rossz példa ez, a melynek következményeit talán előre se lehet látni. Még a néppárt hívei se tudhatják, hogy mikor higyjenek a képviselőknél: akkor, amikor a törvényt hozzák, vagy amikor az ellen lázitanak? A bírák nincsenek biztonságban: a törvény betűl és szelleme szerint hozanak ítéletet, vagy pedig akként, hogy az uralmon levő törvényhozóknak tessék?

A függetlenségi párt nagy része föl-zudult ez ellen a nagyfokú politikai inkorrekttség ellen, de ennek a tiltakozásnak nem szabad a folyosói epizód formájában megmaradni. Veszendőben van a liberálizmusnak még megmaradt foszlánya is; nem érzi a függetlenségi párt, hogy valami köze van hozzá? Nem érzi, hogy a törvénytisztelet megóvásán felül, a daliás multból, különösebb köze van a polgári házasságról szóló törvényhez, a mely ellen a néppárt, a függetlenségi pártnak szövetségese most aknákat rak le?

De nem a liberálizmusról van szó, a melynek körülbelül mindegy, hogy most tépi apróbbra a néppárt, vagy pedig később, a mikor az átmenetnek vége lesz. Itt egy rideg szerződés betartásáról van szó, a melynél a néppárt hatalmat kapott és hallgatást vállalt. A hatalomból falatozni s az olcsó népkégy után vadászni nem lehet. A néppárt ezt rég teszi, a mialatt jövődjé céljai számára hosszú idő óta szervezi, formálja csaknem az egész országot; azonban azzal, hogy az agitációt, a különálló politikai harcot, a törvény ellen való izgatással és a bírói sértetlenség megcsufolásával a nyilt színre

Puskaporos levegőben . . .

— Levél a Balkánról. —

Szofia, november hó.

Idegen környezetnek kelles közepéből, a politikai látóhatár legrikítóbb szinű országából: Bulgáriából gondolni a ma már hóval borított alföldi rónakra, — Isten bizony kellemes dolog. Kellemes, kiváltképen annak, aki az ország és népek szokásai, helyrajzi viszonyai, politikai aspirációi, jellemrajzosságai körül észlelhető diverzitást kellőképen fölfogni, értékelni és taglalni tudja. Erre pedig kiváló talajt nyújt a Balkán, mely a bűbájos Kelet misztikus legendáit, modern népének vadságukban is rokonszenves szokásait és egészen sajátos politikai viszonyait évszázados hagyományoknak falal közli szorítja s a nyugati kultúrát csak most kezdli érezni áldásaiban és fonákságaiban egyaránt.

Hosszu időkre tervezett keleti utam az időjele első ozlopait hagyta maga mögött csak. A „trenul aceleratul”, amely Romániának, ennek a legmodernebb Balkán államnak ép oly dicséretes forgalmi eszköze, mint Magyarországának a saját gyorsvonata, óránként 80 kilométeres sebességgel röptül az utast Dobrudssa érintésével Ruscsuk felé. És a kis határszél állomás első lépője az igazi Keletnek. Azen Keletnek, amely bűbájos mesék keretében bon-

takosít ki az ismeretlenség ködéből s csudálatos színelével elvakítja a modern kultúramber szemét. Romániában még látunk kulturát. Gyermekek, kedveltegesek is. De azért bátran elmondhatjuk, mikor a román vonat beviszi az utast Ruscsukba, hogy itt határt érünk Európának és aml ezután jön, az egy most berendezkedni kezdő, vadonatúj világrész.

Es ebben a veszedelmekkel teli világbán, ahol ma ferra lekissít a kőszélet, automobil utra vállalkozni nem kis dőreség. Mindazonáltal jól esett hallanunk az albán trónkövetelő Ghyka herceg modern gépkocsijának katagóráit a ruscsuki pályaudvar előtt. És a katagórák nem jelentett egyebet, minthogy a büszke gépkocink képviselői majd az európai haladást Szófiáig ebben a sziklás, hegy-vögyes Bulgáriában.

A herceggel Bukarestben ismerkedtem meg, monarklánk konzulánál. Nyers, de rokonszenves egyéniség. Mikor megtudta, hogy magyar újságról vagyok s hogy utam a Balkán államának sötétjébe vezet, tehetősebb előszóval ajánlotta föl kalauzálását és gépkocsiját Ruscsukra Szófiáig. A herceg állandó érintkezést tart fönn Szófiával. *„Is amint kivettem, Ferdinánd cár szébedrosában van főhelye annak a politikai eseményeket előkészítő társaságnak is, amely Ghyka herceget állandóan a sziklákban tartja. Hogy ez az újságról érzékkel le-*

vont következtetés mennyiben fedl a tények, már a legközelebbi jövő igazolni fogja. Mert a balkáni szürzavarban megint nagy események állanak a küszöbön. Gyanus utazgatások, látogatások érik egymást s nem lehet figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy Milán király fia, aki Magyarországon nevelkedett a Zichy arólok gyámsága alatt, ma már szintén inkább Szófiában tartózik dék . . .

Ami a Balkánt járó európai embert mindenek előtt meglepi: az az utak abszolút rendezetlensége. Hepehupás, állatoktól letaposott, sziklákba bujós s sziklák között elvesző, sötétségű földszívonok bukácsolt előre az automobil. Itt ott egy-egy hegyoldalba épített falucskát hagytunk magunk után. A házak ablakai — akárcsak a mi csángó falvainkban — be vannak szögelve, jelölül annak, hogy a család idegen országokban fzi a szerencsét. A derék, szorgalmas bolgár szintén ismeri a ki-vár-dorlást. Amerikában, Magyarországon, Romániában próbál sorsot, mert kedvezőtlen te-repviszonyu házájában kenyerét nem tudja megkeresni. Akik itthon vannak, azok a föl-döncsüstő szegénységgel küzdenek. Egy két szostenikért (100 darab van egy frankban) elvágzik a legterhebb munkát is, de szán-frank ellenében sem tudnaak egy csöpetnyi bus, vagy tejet adni, mert a falvakon est is, azt is csak hírből ismerik. A nép mégis meg-

viszi, egyenesen provokálta a vele szövetségben álló pártokat, hogy az ellen vagy állást foglaljanak, vagy pedig jelét adják annak, hogy türik. A türes a gyöngegségnek, a tehetetlenségnek lenne a jele: vajjon csakugyan ilyen lenne a kis néppárttal szemben a nagy, egységes és fenséges multu függetlenségi párt?

Kereskedelmi tárca.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, november 30.

S z t e r é n y i József államtitkár nagy beszédjére készült ma a Ház és Polónyi Géza lett hallgatnia. A kereskedelmi tárca tárgyalása folyamán mindazok a panaszok megnyilvánultak, melyeket a kereskedővilág hangoztat. A kereskedői és ipari érdekek védelmére kelt Kelemen Samu, aki a Hangya kötelékébe tartozó szövetkezetek működését bírálta.

A mai ülésről a következő tudósítást adjuk:

Justh Gyula elnök is orakor megnyitja az ülést. Következik a költségvetés folytatásos tárgyalása.

Kereskedelmi tárca.

Somogyi Aladár a vasúti díjszabás rendszerével foglalkozik. Felhívja a kormány figyelmét az osztrák kormány a vasutak államosítására irányuló akciójára. Bennünket is ez sorban érdekel az államosítási akció, mert a Nyugatot csak az osztrák vasutak felhasználásával érhetjük el. Az új pályaudvarok kiépítését és a többi pályaudvarok megnagyobbítását sürgősen megvalósítandó feladatnak mondja, mert ezzel a gyakori vasúti szerencsétlenségeket — melyek legfőbbnyire hibás váltókészlet és tolatás folytán következnek be — ha nem is megszüntetni, de legalább saorványosabbá lehetne tenni. A tért megzavarsa.

(Az ipar bajai.)

Vinkovics Bozsó horvát nincs jelen, következik.

Sümegei Vilmos. Statisztikai adatokat sorol fel annak bizonyítására, hogy míg Magyarország kivitelezésig az országban semmi sem emelkedett, a behozatal évről évre azaz milliókkal növekszik. Megállapítja, hogy ma a magyar papírgyárak közül sehol sem állítanak elő „retá-

elgedett s nem tudja, mi a „szocializmus“. Ide jön csak az az ötven és másfél száz holdas, jól hiszt, magyar alföldi szocializmus! Isten bizony fölkapna az éhségtől az ála!

Szófiához közelebb jutván, már inkább érezzük, hogy elért ide is a kultura szelije. Megművelt kertek, török kávéházak váltakoznak az utczen. Náhól egy kocsmá ékeződik a bisarr sorba. A kocsmákban állami emberek mérik az állami italokat, szivar és gyufát. Mert itt — mint a balkáni államok legtöbbjében — mindent monopóliázta az állam. A gyufa csak olyan drága, mint a szivar és csak olyan rossz, mint a szivar és enuivaló. Csak egye lenegy olcsó dolgot talál itt az európai. És az egy pedig örök szegénye a magyaroknak. Ki ne hallott volna a hungaráról?

A balkáni férfi előtt ez a fogalom egyet jelent az ország közérdekeltségével. Sz Romániában, se itt nem találtam olyan nyilvános helyre, ahol ne hallanék magyar leány-ajakokról felhangzó magyar éneket. Vajjon a különböző pártállású képviselők és a mindenfelé kinevezett országos képviselők és a mindenfelé kinevezett országos képviselők otthon a „hungar“ éneke, amely kegyetlenül csapkod nemzet érzékenykedésünk arcába? Ugye nem? S vajjon miért nem hallják? Inó volna meghallgatni azt is a nagy nemzet gondok közepette.

Székelly Béla.

clós p pirost“. Volt ugyan az országban két gyár, a hernádi és a péterfalvi, amelyek gyártottak ilyen ppirost, de egyikét elnyelték a bankok, a másikat a teljes részvételekkel teite tönkre. A magyar ipar és az iparosok pártolására, megbecsülésére hívja fel a kormányt és a magyar társadalmat, mert a gazdasági önállóságot csak erős alapon nyugvó, erősen kifejlett ipar és kereskedelem révén é. hely el. A tért megzavarsa.

Bozóky Árpád nincs jelen.

(A hajózásról.)

Polónyi Géza: A Dunagőzhajózási társasággal foglalkozik, amelynek hét országgal van igen erős alapokra fektetett összeköttetése. Az államvasutak szállítási képességének felét ez a társaság is el tudja látni. Öregágos érdek volna a szállításhoz vizitúra való terelésé annál is inkább, mert a társaság minden fennakadás nélkül teljesíteni is tudná feladatát a megnövekedett szükséglettel szemben is. Konstatálja, hogy a társaság tizenegyszer főnyl személynétek kilenvenöt: százaléka magyar állampolgár, három és fél százaléka osztrák és másfél százaléka más honosságú elem. Tehát a társaság ebből a szempontból is megfelel a felmerülő kívánágoknak. Ezek szemben a társaság részvényesnek csak elenyészenően eke kely része van magyar késben. A társaság már 26 szizendeje akar végleges szerződést kötni a magyar kormánnyal, miadmáig eredmény nélkül. Ennek az lett a következmény, hogy a társaság más hajózási társaságokkal való konkurrenciá a következésképpen leszállította a gabonaszállítás tarifáját, ellenben felsemelte a létszállítás díjszabását. Ez pedig olyan csapás, hogy a magyar malomiparra könnyen végzetessé válhat. A Vaskapu szabályozása sokkal többet használ az Osztrák gőshajós társaságnak, mint a Dunagőzhajózási társaságnak, mert az osztrák társaság egész Galatáig a kezében tartja. Vagyazanak a függetlenségi pártiak, mert könnyen bajok keletkezhetnek abból, hogy annak az osztrák társaságnak az érdekében is, amelynek részvényei az uralkodócsalád kezében vannak, az önálló vámtérsület megvalósítását a végteleen ségig kiakarják tolni. A pécsi szénbánya termelését mértarmásként 10 fillér bonifikációban részesítik a munkáskrizis óta, azon a címen, hogy a termelés költségei emelkedtek. Ezt helytelenül, már csak azért is, mert a máv. mozdonyainak mai szék rostjainál az a szén használatatlan. A budai hajógyári sziget ügyére tér át. A kormánynak visszavásárlási joga van, ajánlja tehát a kormánynak, éjjen ezzel a joggal, vásárolja vissza a szigetet és építsen maga az állam hajókat. Öt perc szünetet kér.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Polónyi Géza a szakszervezetek, az ipartörvény reviziójával foglalkozik.

Buchinger bécsi kirándulását hazatérésének nevezi. A büntető törvénykönyv 148. szakasza hűtlenségnek minősíti Buchinger cselekedeteit, amelyér: súlyos szabadságvesztés büntetése jár. Nem szivakra, sürgős cselekedetre van szükség. A költségvetést az ország érdekében, a kereskedelmi miniszter és államtitkára iránt érzett tiszteletből megajánlja.

(Az ellenkormány.)

Utána Batthyány Tivadar gróf beszélt. Polónyi most szólt fel, ugymond, a vörös szakszervezet ellen, ő a hazafias szakszervezetekre hívja fel a Ház figyelmét. A támadásokkal szemben védelembe veszi a vasutasokat, majd a Dunagőzhajózási társaságról beszél s igazat ad Polónyinak, hogy ez a társaság magyarellenes működést fejt ki. A munkásbiztosítási pénztár dolgában egyetért Nagy Emmil. Nem azt kívánja, hogy koalíció országnak kerüljenek az élére, de azt sem tartja megengedhetőnek, hogy nemzetközi emberek vezessék. Sürgősi a magánalkalmazottak egyesülési szabadságát. A forgalmi hajósok fizetésjavítási mozgalmára felhívja a kormány figyelmét. Kérhosszítja a szociáldemokrata szervezetek tulkapását, majd a vasúti szövetségeket védi a fejelemizáló működés vádjá ellen. Tiltakozik az ellen, hogy öt „ellenkormány“-nak nevezsék.

Elnök ezután a tanácskozás folytatását négy órára halasztja.

Délután és este.

Rakovszky István elnök délután négy órakor megnyitja az ülést, amelyen Batthyány Tivadar folytatja a beszédét és a vasúti szövetség működésével foglalkozik és végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

Azután Petó Sándor beszél a munkásbiztosítás és a betegsegélyezés kérdéséről. A költségvetést nem fogadja el, különösen azért, mert az idők jelét látja abban, hogy Nagy Emmil a referense egy tárcának, az a Nagy Emmil, aki olyan elveket szál sikra, amelyek a kereskedelem és ipar érdekelveit ellentétben állanak.

Lányi Mór az ipart ép olyan támogatásban kívánja részesíteni, mint a földművelést.

Buza Barna a kivándorlásról beszél.

Benczky Ödön (közbeszó): — Ne mondjon ilyen dolgokat, mert Andrássy megharagzik.

Végül Kelemen Samu szóal fel s kijelenti, hogy most, a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál egy igen ritkán hallott tárgyról: a kereskedelemről kíván beszélni. (Derűtség.) Kifogásolja a „Hangya“ működését, mert nem szolgálja azt a célt, amelyre alapították. (Elenmondás a néppártion)

Ezután a költségvetés vitáját félbeszakították.

Sághy Gyula előterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a Népszínház bérbevételeéről, Hédervári Lehel a mentelmi bizottság több jelentését, Szatmári Mór pedig a munkásügyi bizottságnak az éjjeli női és gyermekmunka betiltásáról szóló javaslatát, mire az ülés háromnegyed nyolc órakor véget ért.

Rendkívüli megyegyűlés.

Az új orvostörvény végrehajtása. — Közigazgatási bizottsági tagválasztás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30.

Aradmegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésre jött össze ma délelőtt a vármegye székházának dísztermében. Néhány nappal ezelőtt jeleztük már, hogy mi tette szükségessé a megyegyűlésnek e szokatlan időben való összehívását. A községi és körorvosokra vonatkozó új közegészségügyi törvény rendelkezéseit úgy a belügyminisztérium, mint a törvényhatóságok sürgősen életbe akarják léptetni, s ezért hívták most össze a rendkívüli közgyűlést, hogy azon a községi és körorvosok új fizetését megállapítsák.

A mai közgyűlésen, melyet a főispán távollétében Dálnoki Nagy Lajos alispán nyitott meg délelőtt kilenc órakor, Heppes Aladár tb. főjegyző referálta ezt az ügyet. A főjegyző a főszolgabírósgától beérkezett jelentések és az állandó választmány javaslata alapján kérte megállapítani az aradmegyei kör és községi orvosok fizetését illetve személyi pótlékát. Az új törvény értelmében ugyanis az orvosok törzsfizetése 1600 korona, melyhez azonban az eddigi fizetés és a szolgálati idő szerint különböző személyi pótlék járul. E pótlékok most minden egyes orvosra nézve táblázatba foglalva össze a főjegyző és az állandó választmány hozzájárulása után a megyegyűlés elé terjesztette.

A közgyűlés a főjegyző javaslatát vita nélkül elfogadta s így az most végleges döntés végett a belügyminiszter elé kerül.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az elfogadott javaslat szerint az aradmegyei községi orvosok fizetése és személyi pótléka összesen 20661 korona, a körorvosok fizetése és személyi pótléka pedig összesen 86111 koronára rug.

A mindössze fél óráig sem tartott közgyűlés ezután néhány kisebb jelentőségű községi ügyet tárgyal, végül pedig öt új közigazgatási

bizottsági tagot választott. A közigazgatási bizottság öt tagjának ugyanis lejárt a mandátuma; a megüresedett öt helyet kellett ma betölteni. A kilépőt öt tag a következő: *Bánhidy Antal* báró, *Fábián László*, *Heinrich Sándor*, *Verzár Márton* és *Zselénky Róbert* gróf. A kilépetteket a törvényhatósági bizottság most *újából megválasztotta*, még pedig a következő szavazatokkal: *Bánhidy* báró kapott 97, *Fábián* 97, *Heinrich* 97, *Verzár* 96 és *Zselénky* gróf 85 szavazatot. Rájuk kívül *Solymossy Lajos* báró kapott 13 szavazatot.

A szavazás után a csendes közgyűlés véget ért.

Az első ebéd.

A szegénytanulók konyhájának megnyitása

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 30.

Az emberi érzelmek legszebb virága a szeretet, ennek otthonát, a szegénytanulók konyháját nyitották meg ma, hol háromszáz szegény gyermek kap naponként meleg ételt, ebédet. Arad társadalmának humanus érzéséről tesz tanúságot az a tény, hogy a mai naptól öt iskolában, névszerint: a *Weitzer J. utcai*, *ujtelepi* fiú, *Kossuth-utcai*, *Szent Péter-téri* és az *Ilés utcai* iskolákban nyeraek elhelyezést. Nem kell hosszabb utat a gyermekeknek tenni, míg ebédhez jutnak, hanem az iskolákban levő napközi-otthonokban lesznek foglalkoztatva, így állandó felügyelet alatt vannak. Ez a megoldása a kérdésnek a legszerecsesebb és megfelelő úgy a pedagógiai és a humanizmus követelményeinek.

A szegénytanulók egyesületét s annak elnökét, özv. *Hauser Károlyné* ezredesnéit elismerés illeti, hogy ezt a reformot létesítette s az ezzel járó nagyobb kötelezettséget is vállalta.

Nagy és előkelő közönség gyűlt ma egybe a *Weitzer J. utcai* iskola ebédlő helyiségébe, hogy megnézze a szegénytanulók első ebédjét. Elég érdekes, de megnató látvány ez. A sok sápadt arcú gyermek most asszal a boldog tudattal ül az asztalhoz, hogy ezután legalább naponként egyszer van mit enni. S ha ez nem is teljes boldogság, de olyan valami, aminek az a gyermek nagyon örvend. Ez látszik a sok arcon, le lehet rójuk olvasni.

Az ebédre eljöttek *Varjassy Lajos* polgármester, iskolaszéki elnök, *Varjassy Arpad* kir. tanácsos, tantárgyelő, *Lakatos Oszkó* dr. rendfőnök, *Kádas Kálmán*, *Kovács Vince*, *Lukácsy Lajos*, stb.

Közel tízenkét órákor vezette le a gyermekeket *Schweffer Iona* tanítónő, akik helyüket elfoglalva, imádkoztak. Az imádság után *Kovács Vince* iskola felügyelő mondott beszédet. Előbb a gyermekek salvéhoz szólt, méltatta a társadalom nagy áldozatkészségét s kérte a kicsinyeket, hogy ezt tanulás, jómagaviselet által hálálhatják meg. Iparkodjanak, hogy a társadalomnak majdan hasznos és munkás tagjai legyenek. Majd *Hauser* ezredesné s az egyesület büszke női választmányának munkásságáért mondott beszédet. Kiemelte a nap fontosságát, amidőn öt helyen nyílnak meg egyszerre az egyesület áldozatkészségéből a konyhák.

A nagy hatást kelő, szép beszéd után kezdetét vette az ebéd kiosztása. *Kádas Kálmán*né, *Szabó Zoltán*né és *Tagányi Gusztávné* felügyelő-uraknak az ételek kiosztásában *Boros Emma*, *Hendrey Iona*, *Hendrey Alis*, *Kovács Margit*, *Laczay Boriska* és *Barta Iona* uradigyek segítettek.

A párolgó izos ételt, a szép piros paprikást nagy óvával fogyasztották a gyermekek. Ebéd után minden gyerek egy marok diót kapott, amelyet a mai napra *Szechenyi Kázmér*né urnő küldött.

Az ebédutáni íra elmondása után a gyermekek most már jobb kedvvel távoztak.

Az egyesület védasszonyai elhatározták, hogy a napok folyamán a külteki iskoláknál levő konyhákat is meglátogatják, ezekre is felügyelnek.

Az ebéden jelen voltak: özv. *Hauser Károlyné* ezredesné, özv. *Boros Béné*né, *Czeiler Gizella*, *Gyurkovich Marianne*, *Dániel Ilonka*, *Dániel Kamilla*, özv. *Hendrey Pálné*, *Hendrey Alis*, *Hendrey Ilonka*, *Hermann Gyuláné*, dr. *Krály Gyuláné*, *Kintzig Gézné*, *Kristóry Jánosné*, *Kádas Kálmán*né, *Lukácsy Lajosné*, *Lusztig Árminné*, *Matskassy alezredesné*, *Matskassy Magda*, *Matskassy Márta*, *Matskassy Irma*, *Robitzek Agostonné*, *Reicher Károlyné*, *Steiner Jakabné*, *Szechenyi Kázmér*né *Szalay Antalné*, *Szabó Zoltán*né, *Tagányi Gusztávné*, *Tisch Morné*, *Varjassy Arpadné*, *Pretner Etelka*, *Schweffer Ilonka*, *Kovács Margit*, *Boros Emma*, *Laczay Boriska*, *Barta Ilonka* stb.

MEGALAKULT

az aradi Westinghouse-részvénytársaság.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 30.

Magyarország gazdasági és társadalmi életében kiváló szerepet játszó férfiak közül sokan a legerősebb szálakkal vannak Aradhoz fűzve a Westinghouse rendszerű aradi magyar automobil részvénytársaság megalakulása óta. Anyagi érdekeik azt kívánja, hogy Arad város fejedelmi támogatásával — háromszázezer koronás részvényjegyzéssel és háromszázezer koronás értékű ingyen telekkel — létesülő gyár virágozzék és Arad hírnevének öregbítésén kívül az alapítók is gyümölcsözőleg elhelyezett tőkének tudják azt az összeget, amelylyel az alapításban résztvettek. Minthogy a megalakulást megelőző hosszú és nehéz tárgyalások dacára sem csüggedtek el azok, akik az első magyar automobilgyárat Aradon létesítik s szívós kitartással munkálkodtak azon, hogy egy fényes jövőjű iparteleppel gazdagítsák a város gazdasági életét, teljes megnyugvással tekinthetünk a részvénytársaság működése elé. A gyár virágzása az egész város közönségének öröme, s a milyen aggodalommal lestük a másfél esztendő sok hányattatását, épen olyan jogos reményekkel tekintünk a gazdag sikerek elé. Az alakuló közgyűlésen meggyőződünk arról, hogy komoly és szakavatott emberek állanak a születendő vállalat bölcsője mellett, akik a kereskedő kötelei óvatosságát egyesítik a nagy stílusú vállalkozáshoz szükséges széles látókörrel. A gazdasági fejlődés feltételei megvannak, immár kívánatos, hogy a körülmények szerencsés alakulása is kedvezzen Arad jövőjének büszkeségének.

A tegnapi alakuló közgyűlésről a következő tudósítást adjuk:

Az egybegyűlt részvényesek *Varjassy Lajos* polgármester ajánlatára *Papp Gézát* kérték fel a közgyűlés vezetésére. Az elnök megnyitó szavaiban megköszönte a részvényesek bizalmát s megígérte, hogy úgy fogja vezetni az alakuló közgyűlés menetét, hogy a részvénytársaság törvényszerűen alakuljon meg. Együttal bejelenté, hogy *Károlyi Gyula* gróf főispán atádllyozva van a megjelenésben. Jegyzőnek *Rudnyánszky Jenő* dr., jegyzőkönyv bíráskodónak pedig *Wessely Tibort*, *Baross János* és *Műlek*

Lajos drt ajánlotta, akiket a részvényesek meg is választottak.

Majd jelentette, hogy a kereskedelmi törvénynek megfelelően az alakuló közgyűlés idejéig a részvénytőke egy harmada, 334 400 korona be lett fizetve.

Ezután a közgyűlés pontonként és beható megbeszélés kapcsán szövegezte meg az alapszabályokat. Megállapították, hogy a társaság címe: *Westinghouse rendszerű Aradi Magyar Automobilgyár Részvénytársaság*.

A társaság feloszlását kimondó szakaszt az eredeti tervezettől eltérően állapították meg. Arad város jogos igényeinek megvédése céljából a feloszlást nem a részvényesek két harmada, hanem csak négy ötöde mondhatja ki. *Jegessy Károly* dr. és *Steinhardt Mór* dr. ajánlatát, hogy a feloszlás kimondása csak az „A” részvényes tulajdonosainak, tehát csak azoknak, akik kospénzzel váltják meg részvényüket, legyen jog, *Papp Géza* felszólalására mellőzte a közgyűlés.

Az alapszabályokhoz egy szerződés is van csatolva, melyben mindazon jogok és szabadságok vannak biztosítva, melyeket a párisi igazgatóság, mint a gyáralapítási tőke egyik lényeges alkotórészt a társaság számára átenged.

Papp Géza megjegyzi, hogy hosszú tárgyalások előtértek meg a szerződést, s ebben két nevezetes engedmény van. Az egyik az, hogy az aradi gyár exportja *Oroszországra* is kiterjed, a másik pedig, hogy átadták a kondensátorok előállítását jogát.

E szerződés felolvasása után *Laczay Oszkó* köszönetet mondott *Papp Géza* és *Kunz József*nek a gyáralapítás körül tanúsított buszóságukért. Ezután a részvénytársaságot megalakultnak nyilvánították.

Az elnök bejelenté, hogy a kereskedelmi miniszter egy régebbi rendelete értelmében a gyárnak 150 000 korona szubvenciót ad évi 80 000 koronás részletekben. Az ő indítványára az alakuló közgyűlés jegyzőkönyv köszönetet szavaz Arad város közönségének azon engedményekért, melyet a gyárnak tett.

Ezután az igazgatóságot választották meg s az a következő tagokból áll:

Drake Francis Ernest, a párisi igazgatóság elnöke, *Lukács József Henrik* igazgatósági alelnök, *Ostertagh Valdemár Henrik* főtitkár, *Varjassy Lajos* polgármester, *Hatvany Deutsch Károly*, *Papp Géza*, *Kunz József*.

Az igazgatótanács így alakult: *Ambiory Gyula* báró, *Baross János* dr. országos képviselő, *Dániel László*, *Harnoncourt Félix* gróf, *Karácsonyi Andor*, *Láng Gusztáv* gépgyáros, *Tagányi Sándor* dr., *Teleki Pál* gróf, *Algyestli-Tábor Antal*, *Vojnich Sándor*, *Wessely Tibor* dr.

Felügyelő-bizottság: *Dellmanich Lajos*, *Fábry Sándor* dr., *Szintzer Géza*, *Tarcsay Pál*, *Sármány Endre*.

Ügyész: *Rudnyánszky Jenő* dr.

Szabó Zoltán indítványára *Kossuth Ferenc* kereskedelmi minisztert távirati ag üdvözölte a közgyűlés.

A távirat következőkép hangzik:

Aradon mai nap megalakult *Westinghouse rendszerű magyar automobil részvénytársaság* Nagyméltóságodat mint a magyar iparfejlesztés apostolát megalakulása alkalmából mély tisztelettel üdvözlés és hálálisan köszöni eddigi kegyes és hathatós támogatását.

A közgyűlés megbízásából:

Varjassy Lajos,

Arad város polgármestere.

Ugyanígy szövegi sürgönyvel üdvözölte a közgyűlés *Saterényi József* államtitkárát is.

A bizonyítvány-gyárosok.

Szenzációs leleplezések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 30

A Máv. igazgatóságának feljelentésére leleplezett bizonyítvány hamisító társaság ügyében — mint budapesti tudósítónk jelenti — Sándor László rendőrkapitány ma egész nap folytatta a vizsgálatot. Beidézte az összes zugtanfolyamok tulajdonosait és kihallgatta őket. A gyanúsítottak azzal védekeznek, hogy a terhőkre rótt bűncselekményekben semmi részük sincs, egyszerűen eszközei voltak a tanfelügyelőségeknek és több polgári iskola igazgatójának. Nekik csak elenyészően kis hasznuk volt a hamis bizonyítványok kiadásából. A zugtanfolyamokon tegnaptartott házkutatás alkalmával lefoglalt könyvek, levelek és iratok számos, súlyosan kompromittáló adatot szolgáltatottak a rendőrség számára. A délelőtti folyamán megjelent a rendőrségen egy az államvasutak igazgatóságától kiküldött tisztviselő, aki kijegyezte szoknak az államvasuti alkalmazottaknak a nevét, akikről már sikerült a rendőrségnek megállapítania, hogy hamisított okmányok alapján jutottak a ki nevezésükhöz. Az illetőket az államvasutak igazgatósága már a legközelebbi napokban felfogja függeszteni.

Kihallgatást a rendőrségen Telkes Ármóné szüleit Herceg Sára volt fővárosi tanítónő, aki szenzációs leleplezéseket tett. Kiderült, hogy az előkészítő iskolák emberei ugyancsak eszközöltek a tanfelügyelőség-ből kirendelt közegeknek. Korányi György segédanfelügyelő rövid idő alatt két-három ezer koronát kezesi Telkesé révén a szert szolgáltatta ut Telkesné tanítványai sokaság buktak meg a vizsgákon.

Egy napon Révai Minó és Vogel Béla, a bizonyítvány hamisító társaság két tagja felkereste Telkesét és felszóltott, hogy hiszen hatszáz koronát az alaphasszába, amely a tanítók és segédanfelügyelők megvesztegetésére szolgál. Telkesné, akinek iskolája jól jövedelmezett, ekkor vonakodott fizetni, a két talító azonban addig intrikált elene, míg kénytelen volt hozzájárulni a közös kasszához.

Mikor a Máv. alkalmazottainak hamis bizonyítványai ügyében a rendőrségi nyomosság megindult, nagy volt a konsternáció. Elhatározták, hogy összegyűjtenek huszár ezer koronát, ezzel a pénzzel megvesztegetnek egy rendőrségi szolgát és ellopattják vele az összes rendőrségi aktákat. Jártak Telkesnével is, hogy erre a célra adjon pénzt, em azonban erősen tiltakozott a bűnös terv ellen és nem adott egy fillért sem.

A rendőrség nagy erővel folytatja a nyomosságot, amely még számos tanítót kompromittáló adatokat fog eredményezni.

TANÜGY

(—) Gazdasági Iskola Borosjenőn. A vallás és köznevelési miniszter Aradvármegye köznevelési bizottsága néjén felszóltotta Borosjenő község képviselőtestületét, hogy egy külön szakított gazdasági tanító iskola szervezése iránt indítsa meg a szükséges tárgyalásokat. Ezek a tárgyalások mindössze abból állnak, hogy a képviselőtestület nyilatkoznia kell, hogy vajjon az iskola szervezési hajlandó-e. A szervezés alatt az értendő, hogy hajlandó-e a

község viselni az első berendezésvel felmerülő költségeket, hajlandó-e az iskola céljaira alkalmas gyakorlóteret átengedni, amivel szemben a miniszter viseli a szaktanítók fizetését és lakbérét. Ezenfelül a község az iskola jövedelmének nyolcvan százalékát kapná, a többi a szaktanító. Ez az intézmény tulajdonképpen nem egyéb, mint az elemi népiskola továbbfejlesztése. Ámde igen közel fekszik a gondolat, hogy némi iparkodással és főleg áldozatkészséggel az iskola alapján szolgálhat egy olyan földműves iskola, amely már nagyobb környék érdeklődésére tarthat számot és amely okleveles gazdaságokat, vállalkozókat s b. képezne ki.

A balkáni bonyodalom.

A háboru első halottjai?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 30

A háborút, a titkolt és ezerszeresen megcáfolt háborút a nagy tekintetű diplomaták még hivatalosan meg sem izenték s ma este már négy magyar szülő siratja gyermekét. Négy magyar baka halálának hírért hozza a táviró. A bosnyák határ megerősítésére vitték le Kaszáról a fekete hegyek országába a 34. gyalogezred katonáit s egy lesből rájuk törő szerb csapat golyói régyet terítettek le közülük.

A szerdán összeülő haditanácsot, mely a balkáni ügyekkel foglalkozik, már a császárjubiläum napja után tartják meg s így lehet remény arra, hogy abba hagyják a titkolódzást s bevallják, hogy csak a jubileumi ünnepekre való tekintettel nem indult meg a nyílt ellenegekedés Szerbia ellen.

Ma érkezett híreink ezek:

A megintamodott osztrák-magyar csapat.

Bécsből jelentek: A szerb sajtóiroda tegnapi híradását, amely szerint a montenegrói határ közelében állomásozó 22,000 főnyi osztrák-magyar csapat municiójának és élelmi készletének hátrahagyásával megfutamodott, a hivatalos bécsi körök nem tartották érdemesnek komolyan cáfolni. Csak néhány lap közli felvilágosításul, hogy Astovácsban és Gacóban, ahol csak egészen gyöngye, megerősítetlen 3-400 főnyi helyőrség állomásozik, októberben riadó állapotot létesítettek és ennyifogva onnan a nős tisztek butorait és az egyéb felesleges podgyászt elszállították. A tisztek és a legénység fegyvereikkel és lőszerreikkel helyükön maradtak és egyetlenegy katona sem hagyta el a számára kijelölt helyet.

György herceg nyilatkozik.

Londonból táviratozzák: Az Observer egyik munkatársa beszélgetést folytatott György szerb trónörökösrel, aki így nyilatkozott:

— Bosznia Hercegovina a szerbeknek ugyanaz, ami Moszkva az oroszoknak. Szerbek alatt azt a tíz milliót hazafi értem, akik Triesztől Medováig laknak. Meglehet, hogy nem leszünk képesek összes törekvésünket megvalósítani, de azt követelnünk kell, hogy a tartományok teljes autonómiában és a szultán szuverénitása alatt maradjanak. Mi demokraták va-

gyunk, intézményeinket Angliától vettük. Ausztria ellenben klerikális és illiberális.

Katonai tanácskozások.

Bécsből táviratozzák: A titkos haditanács szerdán lesz. A konferencián az uralkodó család összes nagykorú főhercegei, továbbá a közös miniszterek, a magyar és az osztrák kormány tagjai is részt vesznek. A haditanácsban több nagyfotosságu dolog, — elsősorban a balkáni bonyodalom — kerül megvitatásra.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrádból táviratozzák: Milovanovic külügyminiszter Péter királynál kihallgatáson volt, amely után beadta lemondását. Tegnap délelőtt az egész kormány lemondott. A király nincsen megelégedve Milovanovic külföldi utjának eredményével.

György herceg trónörökös egy hírlapírónak ezeket mondotta:

— Nem engedhető meg, hogy Milovanovic egy pillanatig is megmaradjon hivatalában, amelyet nem tud betölteni.

Szűnik a bojkott.

Konstantinápolyból táviratozzák: Kiamil basa nagyvezér kijelentette Pallavicini őrgróf osztrák-magyar ragykövetnek, hogy a tehermentesítés az osztrák-magyar áruk ellen való bojkottot nem sokára megfogják szüntetni.

Titkos szerződés.

Párisból táviratozzák: A Matinek Londonból azt jelentik, hogy Oroszország és Olaszország között titkos szerződés jött létre.

Kassai bakák halála.

A Magyarország ma esti számában — mint budapesti tudósítónk jelenti — a következő szenzációs hírt közli:

Kaszáról táviratozzák: A 34. gyalogezred egy csapata, — hetvenöt közlegény és több altiszt, — amely október végén egy főhadnagy vezetésével indult Boszniába, hogy ott a rend- és határbiztonság céljából felállított csapatok közé beosztassék, ide érkezett hír szerint összeütközött egy leselkedő szerb csapattal. A támadást a szerb csapat lesből indította s lövéseinek négy 34-es baka áldozatul esett. A 34. gyalogezred csapata azután a csata során harminckét szerbet agyonlőtt. A hír a kassai katonatisztek köréből eredt, akik nyíltan beszélnek róla.

A 34-esek csapatajának és egy szerb bardának ilyen összeütközéséről, mint hivatalosan jelentik, illetékes helyen mit sem tudnak. Ugyáltszik, a hírek semmi alapja sincsen.

Öt millió Montenegróknak.

A belgrádi lapok azt jelentik, hogy a skopska legközelebbi titkos ülésén a szerb kormány öt millió frank kölcsön megvesztegetését fogja kérni a kormányt az összeget Montenegró rendelkezésére akarja bocsátani a fegyverkezés céljaira.

Az öt millió frankból egy milliót már át is adtak a montenegrói kormánynak, mivel

azonban a szerb kormány attól tartott, hogy a pénzt a montenagróknak talán más célokra fordítják, ellenőrzőül egy szerb tábornokot küldötték, aki a montenagról vezérkar főnöke lesz.

Egy szenzációs szindarabról.

Rózsahegy Kálmánné drámája

Beszélgetés a szerzővel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30

Fővárosi színház és irodalmi körökben valószínű szenzációképpen beszélgetnek mostanában egy szindarabról, melynek igazán érdekes voltát többrendbeli körülmény is tanúsítja. Már maga a szerző is érdekessé teszi ezt a még elő nem adott, de már is fényes sikerre vergődött színművet, mert először nem kis dolog, ha valamely darabot egy olyan szép asszony vall a magáéak, mint Rózsahegy Kálmánné, a Nemzeti Színház kiűző művésznője a felesége. Rózsahegyiné, aki Hevesi Józsefnek, a népszerű novellistának a lánya, most nyújtotta be drámáját a Nemzeti Színház igazgatóságának és már is olyan hírek keringenek róla, hogy ez a darab lesz a színházi esztendőnek legnagyobb eseménye.

Hogy miben rejlik a dráma szenzációs volta, azt — sajnos — nem árulhatjuk el olvasóinknak, s a leendő színházi kritikusokra bízunk, hogy ezt a kérdést eldöntsék.

Az Aradi Közlöny fővárosi munkatársát maga a szerző, a budapesti társaságnak a kedves tagja és irodalmi munkásságának külső körülményei érdekelték.

A Népszabadság utca 22. szám alatt, a második emeleten lakik Rózsahegy Kálmán.

— Itthon van a nagyságos asszony? — kérdeztem a szobelánytól.

— Igenis.

A másik pillanatban megjelenik az ajtóban, egy szál szelős pongyolában — Rózsahegy Kálmán és a szemével kér bocsánatot a tollatíró fogvatékosáigért.

— Most az egyszer önagságával óhajtánék beszélni, — mondom.

— Bálban voltunk az éjszaka, — válaszolja Rózsahegy — és a feleségem csak most kelt fel. (N. b. déli 12 óra volt.) Azonnal küldöm. Ott a pálinka. Tisztelek. Ott a salvár.

A szalonjuk látni művészszoba. Az egyik sarokban a művész nagy mellszobrá, rengeleg arckép, a falon a nagy festmények, angol butor, színlapok s egyéb csepebecsék. A percz mulva fekete, egyszerű otthonkában, frissen, elegánsan, mosolyogva jön a feleség, a polgári, családias, egyszerű háziasszony. Első gondolatom az, hogy ebben a speciális esetben a szerzőnek óriási sikere lesz. Ha egyszer kihívják a lámpák elé, nem fogják onnan visszahátrégni. Olyan kedvesen tud mosolyogni, a szeme olyan eleven, olyan mélyrehatóan tud érdeklődni minden iránt, úgy lelkesedik az arca, hogy lehetetlen nem kihívni, ha kell, hát vastapással is.

— A darabom? — mondja kissé elpirulva. Hát honnan tudják, hogy van? Nincs még semmi újság vele. Csak benyújtottam. Ne legyen róla semmi. Igazán még nincs mit írni. Ez az első darabom, mert előtte csak egy novellát írtam. Ezenyl az egész.

— Hallom, mindenütt dicsérik. Mondjon róla valamit nagyságos asszony.

— A nyáron, nyaralás alatt írtam. Az utámnak tetszik, az édes apámnak is. É: Csillag Teréznek, — aki nagyon okos asszony, a

legokosabb asszony az egész világon — szintén tetszik. Hogy mi lesz vele, még nem tudom. Lehet, hogy eladják, már t. i. ha a bírálóbizottságnak is tetszeni fog.

Aztán rátért a darabra.

— A színműnek az a tárgya, hogy milyen rettenetes lenyűgözöttségben él a feleség a mai társadalmi rend keretében, ha becsüll, tisztelli a férjét, — de egy más emberi szeret és ha tisztessége akör maradni. Inkább lelki mozgalmak dominálnak benne. Csodálom, hogy ilyen nagy az érdeklődés már most, mikor jóformán senki sem ösmeri. Nagyon köszönöm, hogy eljött, nagyon büszke vagyok rá, hogy így érdeklődnek irántam.

A darabról majd írjak a kritikások. Ezek tudvalevőleg rosszmájú legények, de mégis megígérhetem, hogy ennek a szerzőnek óriási sikere lesz. Sőt: a darabnak is.

A néppárt harca a polgári házasság ellen.

Zajos jelenetek a Ház folyosóján.

Rakovszky a Kuria ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 30

Az országgyűlési néppárt hivatalos lapja, az Alkotmány, vasárnap vezetőhelyen felhívást közölt, amelyet a néppárti képviselők intéznek az ország katolikus lakosságához, hogy a polgári házasságról szóló anyakönyveket, vagy jegyzőkönyveket alá ne írja. A Kuria ugyanis 4 napi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte Koczurek Rezső pozsonyszentiváni plébánost, aki a házasulandó feleket és tanukat felszólította, hogy az állami anyakönyveket ne írják alá. Az Alkotmányban megjelent felhívás nyílt állásfoglalás a Kuria ítéletével szemben.

A felhívás így végződik:

„Khatolikusok! Sohasse írjátok alá a házassági állami anyakönyveket!”

Aláírták: Molnár János, Bresnyenszky Kálmán, Kovács Pál dr., Ernszt Sándor dr., Gyurics Emil dr., Busák Ferenc, Zoray Miklós dr., Majláth Géza gróf, Karácsonyi Sándor, Jánoki Madocsány Gyula, Beniczky Ödön, Simonyi Semadám Sándor dr., Rakovszky István, Hancz Károly dr., Csillag Béla, Darányi Ferenc dr., Férster Ottó, Samrecsányi György, Farkas József, Artim Mihály dr., Adamovics István dr., Nyáry Béla dr., Rakovszky Béla, Tilos István dr. országgyűlési képviselők.

Ezt a felhívást a néppártnak csupán hat tagja nem írta alá: Zichy Aladár gróf, a király személye körül miniszter, Csernoch János csnádi püspök, Gieswein Sándor kanonok, Hunyadi László gróf és Csalamasia Ferenc. Ezek közül Zichy és Csernoch kivételével már többen írásban jelentették be Molnár János apátkanonoknak, hogy ők is aláírják a felhívást.

A néppártnak ez az akciója igen kellemetlenül érintette a kormány tagjait, főképen azért, mert a dolgot a koalíciós paktum megsegítésének minősítik. Annak idején ugyanis kimondták, hogy az átmeneti időre minden párt felfüggeszti programjának érvényesítését, a néppárti felhívása pedig egyházi politikai cívdást idéz elő.

Az ügy a folyosón a képviselők között szenvedélyes vitát provokált. Különösen Thaly Ferenc és Leszkay Gyula

méltatlankodtak, Polónyi ellenben ezt mondotta:

— A felhívásban semmi törvényellenes nincs. A Kuria kétségtelenül igazságtalanul ítélte s így a Kuria lesz az oka, ha felekezeti civódás támad.

Kelemen Samu helytelenítette a néppárt eljárását:

— Törvénytelen, — ugymond, a néppárt felhívása, mert nemcsak a feleket, hanem a tanukat is felhívja az aláírás megtagadására.

Szrecsányi György kijelentette, hogy a felhívásban nincs szó a tanukról.

— Dehogy nincs, — válaszolta Kelemen. — Ugylátszik, el sem olvastad, mit írtál alá. Már pedig nem szabad megengedni, hogy az országgyűlés egyik pártja kikezdje a legfőbb bíróság tekintélyét és megrendítse a Kuriába vetett hitet.

— Ne csináljon ilyet a Kuria, — mondotta Szrecsányi.

Ekkor érkezett a vitatkozóhoz Rakovszky István, a képviselőház alelnöke s megtudva, miről folyik a szó, így nyilatkozott:

— A Kuria nem is ítéltetett másképen, mert abban a tanácsban Bernáth Géza elnököt, aki Wekerle sógora és szabdkörmives. Azonkívül négy bíró református volt, kettő pedig kikeresztelkedett zsidó. Azért írtuk alá a felhívást, hogy becsukjanak bennünket, ha mernek, de bizonyosan tudom, hogy nem csuknak le bennünket, mert a parlament e miatt egyikünket sem fogja kiadni.

— Jól ismered ezt a parlamentet, — vágta oda gunyosan Kelemen Samu, — ez csakugyan nem adna ki benneteket.

A vitatkozás még sokáig tartott és általában az volt a vélemény, hogy a néppárt felhívásának jelentős politikai következményei lesznek.

Barta Ferenc váltója.

Az Aradi Hitelbank — volt ügyésze ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 30

Barta Ferenc, a belényesi kerület volt országgyűlési képviselője, jelenleg turócszentmártoni közjegyző, mikor még az aradi hitelszövetkezetnek igazgatósági tagja és ügyésze volt, összeköttetést létesített a szövetkezet és a József- és Ferencvárosi takarékpénztár részvénytársaság, a hírhedt Kardos-bank között. Mikor azután Barta a szövetkezetnél viselt állásairól lemondott, a részvénytársasággá alakult szövetkezet ezer korona erejéig pert indított ellene az aradi járásbírósnál.

A per előzményei a következők:

Barta a szövetkezetnél egy ezer korona váltót akart leszámoltatni, amelyet ő és öccse írtak alá. Szántó István, a szövetkezet igazgatója a váltót nem fizette ki, hanem elmulasztotta azt visszaadni s a váltó így a szövetkezet váltótárcájában maradt.

Időközben Barta visszaleszámoltatást követelt a szövetkezet és a Kardos-család bankja között s a József és Ferencvárosi takarékpénztár a fedezetül átszolgáltató váltókra bucsuzkoronát folyósított a szövetkezetnek. Az ősszel felvételeire Budapestre utazott Szántó is és Bar-

tával együtt mentek el a bankba, ahol a pénst Barta kezéhez olvasták le.

Barta felvette a pénst, de a huszszeker koronából ezer koronát magánál tartott s csak tizenkilencezer koronát adott át Szántó lador-nak, mert azsal érvelt, hogy neki a szövetkezetnél egy ezer koronás váltója van elhelyezve, amelynek értékét még nem kapta meg. E miatt ott a bank helyiségében heves jelenet játszódott le Barta és Szántó között. Szántó kijelentette, hogy a Barta váltója nem ér egy fabatkát sem s ő azt nem hajlandó ilyen uton leszámoltatni. Barta azonban az ezer koronát nem adta vissza.

Mikor a szövetkezet hívidált, felszólították Bartát, aki időközben kivált a szövetkezet kötelékéből — az ezer korona megfizésére, Barta azonban nem fizetett. Erre a felszámoló szövetkezet ügyésze, Vadász Armand dr. úján ezer korona erejéig beperelte Bartát az aradi járásbírósnál. Az ügy Babó Iván kir. járásbíró előtt folyik. A mai tárgyaláson több tanút hallgattak ki, mivel azonban a bizonyítási eljárás még nem nyert befejezést, a bíróság több új tanu megidézését rendelte el s a tárgyalást a délből elnapolta.

A fojtogatók üldözése.

Ujabb letartóztatások Vingán. — Bizonyítékok nélkül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 30

A vad kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosságok tetteseit még mindig hiába kutatja a nyomozó hatóság. Ma Aradon és Vingán szinte megszakítás nélkül folytak a szembesítések, de sajnos, eredménytelenül. A battonyai gyilkosság ügyében abszolúte semmi pozitív adatot se tudott szereznii a csendőrség. A vingai nyomozás már némileg eredményesebbnek mondható. Ugyanis olyan jelentéseket kaptunk Vingáról, mintha a Freikoff Pál családjának kiirtásánál a rokonok működtek volna közre.

Azt már a mult alkalommal megirtuk, hogy a csendőrség letartóztatta Freikoffék három rokonát, akik ellen az a gyanu merült föl, mintha ők követték volna el a gyilkosságot. Akkor az éjjeli őrt is felelősségre vonták, mert gyanus szavakat ejtett ki. Pár napig tartották csak fogva őket, mert bizonyíték nem volt ellenük.

A mai napon ismét elfogtak a rokonok közül hármat, akiknek vezetőjéül a csendőrség Roskin Antalt gyanítja. Ez a Roskin sógora Freikoffnak és folytonosan azt hirdette, hogy Freikoff zsugoriskodik, pedig van neki elég pénze ahhoz, hogy jól éljen. Roskin többször próbált kölcsönöket kiereszkolni Freikofftól, de az nem adott.

— Dolgozz te is, — mondta — akkor neked is lesz.

Ebből Roskin arra következtetett, hogy Freikoffnak csakugyan sok pénze van a láda fiában. A megtagadott kölcsönök miatt a sógor meg a familiája és Freikoffék között haragos viszony keletkezett. Állítólag többen hallották is, hogy Roskin életveszélyes fenyegetésekkel illette Freikoffot, ha nem segít rajta kölcsönökkel.

Mindezek alapján a csendőrség ma Vingán előállította Roskint és családját s faggatni kezdte őket. Az a gyanu merült

föl ellenük, hogy a tegnapelőtt elfogott karánsebesi pénzhamisítókkal összeköttetésben állanak és azok segítségével tették el lábálól Freikoffékat. A csendőrök egész nap vallatták őket, de hiába való volt a csendőri vallatás minden módszere.

Az elfogottakból nem lehetett egy szót se kivenni. Ezért aztán estére szabadon engedték őket, de a vizsgálatot és a megfigyeléseket tovább folytatják.

Grünstein ur cimkéi.

A soborsini bor titka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 30

Rendkívül érdekes bűnügyben folytat most vizsgálatot a fővárosi rendőrség. Az ügy a IX. kerületi kapitányságon kezdődött, ahol csak egyszerű kihágási eljárás tárgya volt, s csak Innen vitték át az adatokat további eljárás végett a főkapitányságra, ahol most erőlyesen folyik a nyomozás.

Az ügy, mint fővárosi tudósítónk jelenti, ott kezdődött, hogy Grünstein Henrik bornagykereskedő felesége kidobta a cselédjét, Mahók Esztert. Kidobta pedig azért, mert Mahók Eszter valamelyik estén, mikor az asszonya leküldte a szomszéd fűszeréhez egy kiló szappanért, nem jött vissza, csak másnap reggel. Mahók Esztert ugyanis a kapujában elfogta a babája, aki a Károly román király nevét viselő 6. gyalogezredben káplári rangot visel. A káplár, ahinek a zászlóalja másnap indult Zimony felé, teljes kriegsausrustungban jött, hogy Esztertől bucsút vegyen. A bucsuzás sokáig tartott. Előbb csak a káplár alatt bucsuzkodtak, aztán kar a karban mentek a legközelebbi sarokig. Mire idáig értek, Eszter elfelejtette, hogy gazdaasszony, fűszeres, meg szappan is van a világon és elment a káplárral előbb a kis vigadóba táncolni, aztán a Városligetbe egy korosmába és csak reggel került haza.

Reggel az asszony már az előszobában várta. Előbb Esztert dobta ki, aztán a ruháját dobta utána, a bérét azonban nem. Eszter hát elment a kapitányságra, hogy szerezzék meg a bérét. A kapitányságra természetesen beidézték Grünstein Henrikét, aki azon kezdte, hogy elmondta a leányt mindennek, csak jónak nem.

— Ha a nagysága így beszél rólam, — mondta erre Mahók Eszter, — akkor én is elmondom, amit tudok. Elmondom, hogyan csinálja az ur a bort, meg a pakuszokat.

Es itt kezdődik a bűnügy. Mert amikor Mahók Eszter mondott, azt jegyzőkönyvbe vették és illetékes elbírálás céljából áttették a főkapitányság bűnügyi osztályához. Mahók Eszter pedig furcsákat mondott. Elmondta, hogy Grünstein Henrik, ahinek a Ráday utcában van az üzlete, éjjel csinálja a bort a pincelépésén, még pedig részint cukorból, részint vízből, részint fukszimból. Aztán cimkéket ragaszt rá ilyeneket:

Mélt. báró Solyomossy Lajos ur termése Soborsin

VAALI.

Windisch-Graetz Lajos herceg ő fensége termése

Sárospatak

TOKAJI ASZU.

A cimkéhez még szállítóleveleket is hamisított a bornagykereskedő ur és ezekkel a hamisított szállítólevelekkel csappja be a vevőit.

Grünsteinéknál rögtön házkutatást tartottak és ezerszámra foglalták le a hamis cimkéket és a hamisított szállítóleveleket. A vizsgálat természetesen folyik.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

KIUZSORÁZOTT aradmegyei község.

Az aradi ügyészség vizsgálata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 30.

Az aradmegyei községekben szokatlan az a bűncselekmény, amely miatt most széleskörű bünvizsgálatot indított az aradi kir. ügyészség. Egy kurtakéri jó módu román földesgazda ellen tömeges uzsora miatt indítottak eljárást s ezzel vádolják a hatóságok, hogy az egész község lakosságát kiuzsorázta.

A ternovai csendőrség folytatta ebben az ügyben a nyomozást és annak eredménye gyanánt a napokban küldötte be a jelentést az aradi ügyészséghez. Ennek alapján a förtelmes ügyet a következőkben ismertetjük:

Kurtakér községben már évek hosszú sora óta a községi lakosság szegényebb osztálya állandóan összeköttetésben van egy ottani Mádín Salmeon nevezetű uzsorással. Ez az ember már annyira befutott a lakosságot, hogy annak nagy része mordulni sem képes. A hatóság tudomására eddig nem merték hozni, mivel attól tartottak, hogy a hitelező perrel fogja követelést, amely esetben a perköltségek csekély vagyont is fölemesztenék. A napokban azonban eddig meg nem állapítható módon valami panasz folytán Hrubí Ferenc címzetes csendőrszervező társadalmat nem ismerve, a lehető legnagyobb buzgalommal hozzáfutott a nyomozáshoz és ügyességének meg tapasztalásának köszönhető, hogy az uzsorás követeléseire vonatkozó adólevelek, valamint az általa vezetett adóok könyve ma már a hatóságok kezében van. Hogy milyen uzsora kamatra kölcsönözött, az az alábbi listából kitűnik:

	adott kölcsönt
Bütyk Matyél és Mész Salmeonnak	88 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Filip Lászlódnak	76 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ -ra
Kalsán Árszéné	138 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Bardán Matyél és Anna Matyél	97 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Mész Gígor és Tóda Györgye	187 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ -ra
Mádín Márián	120 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Szabó Siente	333 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Gug Mikulás	62 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Lukács Mikulás	16 ⁰ / ₁₀₀ -ra
Fruzsza Mojssa	104 ⁰ / ₁₀₀ -ra

Láttnivaló ebből, hogy a kurtakéri Schylock egyáltalán nem inkarkodott a percentekben. Hogy az aradi törvényszéknek komoly szava lesz még ehhez a percent-nagykereskedőhöz, az biztosnak tekinthető.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi hitelezők szervezkedése. Másfél hónap előtt, elsőnek az országban, érdekes intézmény kezdte meg működését: az Aradi Incasso és Tudakozódó Egyesület, amely az aradi kereskedők és iparosok szövetségével oly célra alakult, hogy ezek követeléseit, főként a kétes követeléseket együttes eljárással behajtassa és a tagokat káros hitelynyújtástól lehetőleg megóvja. A megalakulás óta vasárnap tartotta az új egyesület igazgatósága Reinhart Gyula elnök vezetésével első ülését, amelyben az első havi működés eredményéről beszámoltak. A jelentés szerint az egyesület 100 tagja közül az első hónapban 18 tag összesen 318 megbízást adott át, amelyek összesen 18 512 korona 67 fillér könyvkövetelésre vonatkoztak. Az egyesület ini eljárására ebből 72 adós teljesítet fizetést 2032-08 korona összegben, ami a követelés összegének 11⁰/₁₀₀-át, az adósnak 28⁰/₁₀₀-át teszi ki. Az igazgatóság örvendetesnek találta ezeket az adatokat, amelyek a kezdet-hes képest, továbbá a követelések nagy részé-

nek dubiózus természetét tekintve, jó eredményt jelentenek. Megállapodott az igazgatóság azon módosításokban, amelyek szerint az intésekre ha nem folyt követeleéseket a legkisebb kockázat mellett egyfajta eljárásal peresíteni fogja. Végül azon módosítások felől tanácskoztak, amelyek a tagoknak lehetővé teszik, hogy a hitelképessé váltsék és a rossz adóssokról állandóan tudomást szerezzen.

Meghamisított végrendelet.

Csalás egy milliós hagyaték körül.

Hat letartóztatás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 30.

Megirtuk, hogy e hó 26-án reggel fél 6 órakor halt meg Gelléri Szabó János udvari tanácsos Budapesten. Két milliónnál nagyobb vagyont hagyott hátra, amelynek egyharmad részét rokonokra, kétharmad részét jótékony célokra hagyta. Ezt a végrendeletet 1907 január 7-én Rupp közjegyzői irodájában készítette, sajátkezűleg írta és aláírta Gelléri Szabó János. E hó 27-én délelőtt tíz órakor bontották fel a VI. kerületi járásbírósnál. A végrendelet szerint az elhunyt öccsének, Szabó Elek postatanácsosnak 8000 korona, a többi rokonoknak összesen 270.000 korona, Budapest székesfővárosnak 400.000 korona, állami alapítványoknak 400.000 korona, nagyobb összeg a református egyháznak, kisebb összegek más jótékony célra, végül a pápai református teológiai iskolának 100.000 korona jutott.

Ezt külön említjük, mert Szabó János a pápai teológiai intézet vezetőjének még a legutóbbi időben is emlegette, hogy végrendeletében gondoskodott a teológiai iskoláról.

Alig, hogy a végrendelet tartalmáról az érdekeltek tudomást szereztek, a VI. kerületi járásbírósnál bemutatott egy újabb végrendeletet.

Ez a végrendelet 1908. szeptember 7-én íródott Galabácon (Losonc mellett egy puszán) és az előbbi végrendelet hatályon kívül helyezésével általános és főörökössé Battik Sándor galabócsi földbirtokost és ennek nejét, született Fülep Gizellát nevezte meg.

Jótékony célokra az új végrendelet szerint semmi sem jutott, a rokonok szerint ezt teljesen kitagadta a végrendelező.

Battikék szereplése.

Gelléri Szabó János kitagadott rokonai nagy megütközéssel fogadták az újabb végrendeletet, de egyelőre egyik sem gondolt arra, hogy a végrendeletet megírnádja, mert nem tartották lehetetlennek, hogy az öreg ur Battikék javára végrendelesett.

Battikné leánykorában ugyancsak az öreg ur mellett élt, mindehát nevelt leányának tartotta és amikor Battik Sándorhoz férjhez ment, Gelléri Szabó János adott neki hozományt, melyből a galabócsi birtokot vásárolták.

Később a viszony Battikék és az öreg ur között elhidegült, nem is közelkedtek egymáshoz, míg ez év elején kibéreltek és a régi barátság helyreállt, annyira, hogy Gelléri Szabó János meg is látogatta őket ez év őszén birtokukon, mely Losonc mellett van. A látogatás és a végrendelet keltezése egy időbe esik.

Gyanus a végrendelet.

Köszben azonban a főkapitányságon a múlt hét elején megjelent a pápai teológiai iskola képviselőiben Antal Géza dr. és panaszt tett. Panaszában emlegette, hogy őt baráti viszony fűzte az elhunyt és tőle tudta, hogy iskolájáról nagylelkűen gondoskodott. Később is, amikor az utóbb előkerült végrendeletnek már meg kellett lenni, beszélt vele és az öreg ur akkor is azt mondotta, hogy az iskoláról gondoskodott, pedig, ha szándékát megváltoztatta volna, ezt bizonyosan megmondja.

Ezért ő a végrendeletet gyanusnak tartja; vagy egészen hamis, vagy pedig az öreg ur nem volt önkaratának birtokában, amikor aláírta.

Kéri, hallgassák ki ez ügyben az öreg ur házvezetőjét, Drechsler Annát, Gelléri Szabó Elek budapesti postatanácsost, az elhunyt öccsét és Sós János szolgálati lelkészt, akiknek tanuvallomása alaposan tisztázza az ő gyanúját.

A tanuvallomások.

A rendőrségen Marinovich Jenő dr. rendőrkapitány személyesen vezette a vizsgálatot. Előnek Drechsler Annát hallgatta ki, aki elmondta, hogy az év őszén Battikék Szabó Sándorúrára hívták Galabácsra. El is mentek, mert ő három év óta sohasem mdradt el gazdája mellől, akinek állandóan ápolásra volt szüksége.

Galabácsra a földszinten két egymásba nyíló szobát kaptak, az egyikben az öreg ur aludt, a másikban ő. Így tehát közben semmi sem történhetett, amiről neki tudomása ne lett volna.

Szeptember 18-án nagy ebéd volt Battikéknél, ebéd után pezsgőztek és bár ő többször figyelmestette az öreg urat, ne igyék, megári, ő is pezsgőzött és hamarosan olyan állapotba került, hogy le kellett fektetni.

Hogy ne zavarja a társaság lármája — így mondotta Battikné — atyust felviszik az emeleti ebédlőbe. Ugy is történt, ott fektették le a pamlagra. Miután nyugodtan aludt és őt — Drechsler Annát — hívták, ismét lement a társasághoz.

Délután egy kocsin Losoncról újabb vendégek érkeztek. Négyen voltak, csupa fiatal ember, az egyik rendőrtiszt egyenruha volt és Battikné erről azt mondotta, hogy a losonci rendőrkapitány.

Később ezt a négy urat Battikék felvitték az emeletre, azzal, hogy az öreg urnak bemutatják őket, ő nem ment velük. Talán három-negyed órát időztek fent, aztán lejöttek. Az öreg urról Battikné nevetve mondta, hogy tovább alszik.

Arról, hogy ott fent végrendelet készült, neki semmit se mondtak, az öreg ur sem tett erről említést később sem.

Akkor, amikor a második végrendelet előkerült, Battikék, akik ekkor már a Pannónia szállodában laktak, hívták őt és akkor Battikné ezeket mondotta neki:

— Ne aggódjék Anna. Azt a 25000 koronát amit atyus magának hagyott, megkapja. A második végrendeletben sem feledkezett meg magáról.

Ekkor mondotta el neki azt is, hogy akkor délután a négy ur előtt készült az új végrendelet. Azért nem szóltak arról, mert az öreg ur nem akarta, hogy a rokonok megtudják, hogy megmáskolta a szándékát, mert akkor zaklatták volna.

Ő ebbe a felvilágosításba beleenyogott, bár gyanusnak tetszett neki a dolog, mert vele az öreg ur mindig közölte, ha valamit akart, vagy cselekedett.

Gelléri Szabó Elek postatanácsos azt vallotta, hogy e hó 18-án beszélt az öreg urral Abbázában, ahol ez felkérte, hogy egy közben elhunyt unokahuga gyermekénél vállalja a gyámságot és kezelje az örökséget, melyet ő az elhunytak hagyott. Az öreg ur tehát nem tudott a végrendeletről. Ezt bizonyította Sós János szolgálati lelkész is, aki szép ember 80-án beszélt Budapesten Gelléri Szabóval.

Letartóztatások.

Solti Béla dr. rendőrfogalmazó Kubinyi Barnabás és Müller Henrik detektívek kíséretében tegnap Losoncra utazott és ott kihallgatta a végrendeleten szereplőket, Krudy Ferenc losonci írnokot, Krudy Jenő magánbirtokosokat, Krudy Gyulát és Landau Samu rendőrségi írnokot.

Ezek kezében tagadták, hogy a végrendelet hamis volna, később beismerő vallomást tettek. Krudy Ferenc írta a végrendeletet előtűk és ő hamisította meg az aláírást is. Ezért négyüknek százezer koronát ígértek.

Erre a négy hamisított Losoncon letartóztatották.

Budapesten pedig a Pannónia-szállóból a főkapitány-szóra hozták Battikékat és bár az aláírást valószínű mondták, őket is letartóztatták, annál is inkább, mert szökésre készültek.

Lefoglalt bűnjel.

Kiss István dr. soros vizsgálótörő ma délután végső adót adott ki, amelyben kötelezi Malatinsek Kálmánt, a hatodik kerületi járásbíró-ság hagyatéki bíróját, hogy nyomtan szolgálta a Gelléri Szabó végrendeletét a rendőrségnek. Marinovich Jenő rendőrkapitány délután fél hetedikor átment a járásbíró-ságra és a szeptember hetedikén kelt hamisított végrendeletet bűnjelként lefoglalta.

Fülep Gizella aradi vőlegénye.

Battikné-Fülep Gizella neve nem ismeretlen Aradon. Esztendőkkel ezelőtt sokat beszéltek róla, kapcsolatosan egy aradi származású fiatalember nevével, aki kevés híján házasságot kötött az akkor még hajadon Fülep Gizellával.

Ez az aradi fiatalember A. E., aki fia A. L. törvényszéki bírónak. A törvényszéki bíró, akit néhány évvel ezelőtt helyeztek át Aradról Pécsre, családjával hosszú ideig lakott Aradon, ahol kiterjedt rokonsága van és ahol szép társadalmi szerepet is vitt. Feleségét, fiát és leányát széles körökben ismerték és kedvelték. Fia, A. E., az aradi gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, majd azután a jogi pályára lépett és a fővárosba került.

Mikor a fiatal jogász Budapestre ment, atyja, aki rendkívül gondos volt fia nevelésében, felküldte feleségét és leányát a fővárosba, hogy így fia odafenn is családjában körében nevelődjék. Ez a gondos szülői felügyelet sem akadályozhatta meg, hogy az ifju meg ne ismerkedjék Fülep Gizellával, akiről pedig már akkor is többen beszéltek, hogy nem valami zárdai életet élő nő. Az ismeretségből rövidesen barátság lett, úgy, hogy az ifju — valószínűleg a leány unszolására — elhatározta, hogy nőül veszi őt.

Igy történt, hogy A. E. és Fülep Gizella egy szép napon megjelentek A. L. törvényszéki bíró pécsi lakásán.

— Ejjöttem — mondta a fiu édes atyjának, — hogy beleegyezésedet kérjem

ához, hogy menyasszonyommal, Fülep Gizellával házasságra léphessék.

Az apa kijelentette, hogy úgyan nem ellenzi fia nősülését, de közelebbről szeretné megismerni a leányt, aki különben is várhat még a házasságra addig, míg fia tanulmányaival készen lesz.

A fiu ekkor arra hivatkozott, hogy menyasszonya nevelt leánya Gelléri Szabó János, előkelő budapesti polgárnak, aki pályáján nagy segítségére lehet. Kérte ezért, hogy apja egyezzen bele a házasságba.

A. L. nem hirtelenkedte el a dolgot, hanem másnap fiával együtt felutazott Budapestre, hogy személyesen győződjék meg a leány kilétéről. A fővárosban találkozott a „Hungária“ szállodában Kalmár nevű aradi származású detektívvel, aki mint az államrendőrség egy tagja állandóan a Hungáriában tartózkodik s azt megbizta, hogy tudakolja meg a leány multját. A detektív referációját nem volt valami kedvező a leányra nézve. Kitént, hogy Fülep Gizella nem is nevelt leánya Gelléri Szabónak, hanem csak régebbi idő óta az öreg ur mellett élt. Ezenkívül néhány, szintén nem előnyös dolgot mondott el a detektív a leány multjából.

Mikor a törvényszéki bíró ezeket elmondta fiának, az kijelentette, hogy e híreket csak a leány ellenségei terjesztik, akik irigyek reá Gelléri Szabó atyai szeretete miatt. Az apa ekkor elvitte fiát az államrendőrségre, ahol felmutatták neki a Kalmár gyűjtött adatokat. A szerelmes jogász még ekkor is hitt a leányban, aki természetesen erősen igyekezett a házasság nyélbeütésén. Mindent elkövetett ennek érdekében; a detektívet pörrel fenyegette meg, ha nem ismeri el adatainak helytelenségét. Hosszu küzdelmek után A. L. családjának végre is sikerült a jogászt lebeszélni házassági tervéről és kiszabadítani Fülep Gizella befolyása alól. Az esetről azonban még sokáig beszéltek Aradon és most is, mikor az azóta férjhezment leánynak meggyült a baja a rendőrséggel, sokan visszaemlékeznek a történetekre.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Kutya van a kertben, bohózat. (A bérlet.)
Szerda: Virraszt a szerelem. vigjáték. (B bérlet.)
Csütörtök: Tatarjárás. operett. (C bérlet.)
Péntek: Vig paraszt, operett. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Szombat: Vig paraszt, operett. (B bérlet.)

A mozgó-műsor.

— „Kedélyes esték“ a debreceni színházban —

A Zilahy Gyula igazgatása alatt álló debreceni színház ugyancsak kedélyesen tréfálja meg néhány hét óta a derék debrecenieket. Behozta az igazgató az ugynevezett mozgó-műsört, ami annyit jelent, hogy a hét elején hirdett műsoron hét nap alatt legalább négy-ötzör változat. Primadonna-berekedés, izem zavar és egyéb „közbejött akadályok“ miatt szinte naponként más adnak, mint amit előre hirdettek.

Hogy milyenek lehetnek ezek az állapotok, arra nézve jellemző a „Debreceni Független Ujság“ egyik vasárnapi cikke, mely többek közt ezeket mondja:

„Vasárnap estére a Trapezunt hercegnőt ülték ki, nagyon természetesen tehát, hogy a Tatar-

járás adták. Szerdán a Dollárkirálynőnek kellett volna menni, de hát akkorra már a szerelem virrasztott. A rendezőség azonban sietett kicorrigálni a hibát s amikor a Virraszt a szerelem című darabot tüsték ki, a Dollárkirálynőt adták.”

Végül pedig a következő tájékoztatót ajánlja a közönség figyelmébe:

„Ha a Dollárkirálynőt akarja a t. közönség megnézni, sziveskedjék azon a napon jegyet váltani, amikor a Tatarjárás van kinttve a műsoron, mert csak így gyönyörködhetik a Három pár cipőben új betanulással.”

„A) bérlete: ne vegyen a t. közönség, mert mindig azt adjuk, amit B) bérletnek ígérünk. De viszont B) bérletre se menjen, mert akkor az A) bérletes darabokat adjuk.”

„A rendezőség az eddig elért sikerek után most abban töri a fejét, hogy mint lehetne például csütörtökön a szerdán előadott darabot megváltoztatni. A laikusok előtt ez ugyan egy kissé nehéz dolognak látszik, de mi hiszünk a rendezők leleményességében és ezt keresztül is fogják vinni.”

„A szereposztás talán még klasszikusabb. Itt például meglehet csinálni azt is, hogy Radó Anna szerepét Rózsa Lili megbetegedése folytán Zsigmondának tüzik ki és — Zilahyné játssza el.”

* Aradváros képviselőválasztása. Blhari Sándor hegya'ékából rendezett kollektív társulat már csak néhány napig van nyitva. A festőművészek övegye vasárnap óta Aradon van, hogy azokkal, akik képekre reflektálnak és komoly ajánlatot tettek, szóbelileg tárgyaljon. A tárgyalásoknak ma már eredménye is volt, mert négy kép elkelt. Kettőt Arad város, kettőt pedig Kell Lipót dr. ügyvéd vásárolt meg. Több képre folyik még a tárgyalás és úgy hisszük, hogy ennek eredményeképpen a kiállított képek legnagyobb része Aradon marad. Felhívjuk a műpártoló közönség figyelmét, hogy akkor, amikor nemcsak művészi képpel, de egy világhírű festőművész nevével gyarapítja gyűjteményét, a kedvező alkalmat ne szalassza el. A társulat egész napon át megtekinthető Weiss Leó könyv és zeneműkereskedő cég társulati helyiségében.

* Fráter Lóránd egyetlen hangversenyére, melyet december 26-án tart, nap-nap után folynak az előjegyzések. Évek óta nem volt Aradon hangverseny iránt oly óriási érdeklődés, mint a muzikus huszártant iránt, akinek gyönyörű magyar női: szerző az országban játszik, dalelják, ismerik. Előjegyezni lehet még Weiss Leó könyv és zeneműkereskedőnél, a hangverseny rendezőjénél.

* A Kölcsey egyesület harmadik felolvasása kedden délután 5 órakor lesz a városbányán. Az első felolvasó Krenner Miklós dr., aki A keleti kérdés történetével a legaktívabban tudásvágy kielégítésére vállalkozott. Övegyés formájában mondja el megfigyelését Póhászokáné Tausch Evira Kisértetek az öntismeretben című alatt. Zoltainé és Zoltai Mátyás folytatják a zene esztétikai előadásokat, amelyeket tavaly G. I. G. bemutatásával és művelésével oly eredményesen kezdtek meg. Mostani közülük A magyar népdal zongorairodalmunkban. Az elméletet megírta és felolvassa Zoltai Mátyás, a népdalokat és az azok melletti unalomból szerzett műveket a zongorán ő és felesége adja elő. Megbeszélés tárgyát lesznek a 19. század második felének magyar zeneszerzői közül Bogndr Ignác, Mátrai Gábor, Egressy Béni, Székely Imre, Bartalus István, Zimai László, Nagy Zoltán, Liszt Ferenc, Gál Ferenc. A felolvasáson a Kölcsey-egyesület tagjai igazolványukkal vehetnek részt, nem tagok 1 koronás belépő jeggyel.

* Fahrman repülőgépe az aeroplan világ-rekordot egy amerikai, Wright és egy francia feltaláló, Fahrman tartja. Wright szédületes sikerét eddig Fahrman közelítette meg legutóbb és az ő találmányához fűdik a franciák a legutóbbi reményességét, annyira, hogy a francia hadügyi kormány nem is vette meg Wright Wilburg felajánlott repülőgépet, mert abban bízik, hogy Fahrman előbb utóbb tökéletes aeroplan-nal lepi meg a világot. Az Urania színház kedden bemutatóra kerülő új műsora látható lesz Fahrman híres repülőgépe természet után készült mozgólényképben. Az új műsoron az idén lefűtött liverpooli nagy akadályverseny is szerepel és a többi kép is valószínű meglepetés. A csütörtökön előadásra kerülő pikáns mozgólényképeket pénteken, szombaton és vasárnap este 8 órakor is bemutatják.

Steinheil gyilkosai.

Ujabb bonyodalmak.

— Az Aradi Észlő társulati értesítése. —

Arad, november 30.

Steinheil párisi festőművésznek és anyósának, Jappyné asszonynak rejtélyes meggyilkolása ügyében a rendkívüli apparátussal vezetett vizsgálat még mindig homályban tapogatózik. Mint Párisból táviratozzák, a lapok a titokzatos bűnügyről a legképtelenebb híreket hozzák forgalomba. Így egyik lap tegnapi számában azt ujságolja, hogy Steinheilmé megvallotta a vizsgálóbírónak az igazságot, de ez oly rettenetes, hogy sohasem fog nyilvánosságra kerülni. Steinheilmé állítólag a Szajna-törvényszék egyik bíróját, az ügyvédi kamara egyik tagját, a semmitűzők egyik bíróját és egy minisztert nevezett meg, akik a rettenetes bűn véghezvitelében részeseek.

Egy másik lap megírja egy sirásónak azt az elbeszélését, hogy Steinheilmé halottak napján meglátogatta a temetőben férje és anyja sírját, koszorút helyezett rájuk és lelkére kötötte a sirásónak, vigyázzon, nehogy a koszorukat ellopják. Azután tragikus mozdulattal így kiáltott fel:

— Meg foglak benneteket bosszulni.

Hire jár, hogy a meggyilkolt festő és anyósa holttestének belső részei, amelyeket vizsgálatnak akartak alávetni, eltűntek. Ez a körülmény az ügyet még bonyolultabbá teszi.

Charles Borderolle ardemesi föld-birtokos, akinek Steinheilmé a „Chip“ becéző nevet adta, tegnap megjelent a vizsgálóbíró előtt és megismételte ama vallomását, amelyet Steinheilmével való viszonyáról a sajtóval már közölt.

— Steinheilmét, — ugymond — a gyilkosság éjszakája előtt még néhányszor fogadtam kastélyomban, de május harmincegyediké óta minden érintkezést megszakítottam vele.

Erdekes, hogy ez a dátum éppen összeesik a gyilkosság napjával.

A törvényszéki orvosok nem ejthették meg Steinheil és Jappyné holttesteinek boncolását, mert a feleltetés procedurája már nagyon előrehaladt.

HIREK.

Egy aradi százados újabb alapítványa.

Schütz Ágoston az altisztekért.

— Az Aradi Közlöny tudósításából. —

Arad, november 30.

Néhány hónapja, hogy az Aradi Közlöny a legmelegebb elismerés hangján emlékezett meg Schütz Ágoston Hadik-huszározredbeli kapitány nemes és emberszerető szívre valló altiszti alapítványáról, melynek kamatait minden évben őfelsége születésnapján, augusztus 18 ikán oszt ki a császári dragonyosok ezredparancsnoka.

Az uralkodó trónra léptének hatvanadik évfordulóját arra használja fel Schütz kapitány, hogy annak az ezrednek tovább szolgáló altiszteit, amelyben századossá lett, egy újabb ezer koronás alapítvány kamatainak áldásában részesíti.

Ma érkezett le a közös hadügyminiszterium meleg hangú leirata, melyben köszönetet mond a kapitánynak az ismételt tanusított emberbarati törekvéseért, melyet az által juttat kifejezésre, hogy az első számú császári-huszározred tovább szolgáló altiszteit részére minden év december 2-án kiosztandó alapítványt tett.

Az újabb alapítvány kamataiban részesülő legöregebb altiszte a huszározred parancsnoka jelöli ki. Minthegy erre az esztendőre még az alapítvány nem kamatozik, Schütz kapitány még a mai nap folyamán táviratilag elküldötte a kamatoknak megfelelő összeget, hogy december 2-án kiosztható legyen.

Az alapítvány neve: „Schütz Ágoston — Zsember-alapítvány.” A kapitány ezzel boldogult édesanyjának is emléket akart nevelni. A boldogult ugyanis egy nyitramegyei nemes Zsember-családból származott s most emléket fiának fenkölt gondolkodásra valló és követésre méltó nemes szívé cselekedete örzi meg örök időkre. Megemlítendő, hogy az alapítvány kamatait bármely foglalkozású altisztek juttathatók, tehát nemcsak a csapatnál, hanem irodákban, vagy raktárakban alkalmazott altiszteknek is.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 1 én az időjárás: éjjel fagy, szemmel, vagy később elvélve csapadék.

— Az angol király betegsége. Londonból táviratozzák: Tegnap itt az a hír terjedt el, hogy Edward angol király egészségi állapota egyáltalában nem kielégítő. Sandringhamból azt jelentik, hogy azok az orvosok, akik a királyt vakbélgyulladás ellen kezelték, tegnap valamennyien odautaztak és azt az ápolónőt, aki a királyt a betegségében kezelte, most újra odarendelték.

— Jubileumi kitüntetések. Bécsből táviratozzák: A Wiener Zeitung holnapi száma közli ama kitüntetések, amelyeket az uralkodó hatvan éves jubileuma alkalmából adományoz. Több mint kétezer kitüntetés lesz. A erenthal báró külügyminiszter nem grófi rangot kap, amint azt a lapok megírták, hanem a Lipótrend nagykeresztjét kapja.

— Letartóztatott ügyvédjelölt. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi rendőrség ma letartóztatta Szemere-Schwartz Lajos ügyvédjelöltet, aki állandó lakója volt a Newyork és Berger kávéház művész asztalainak. D:ama-

irónak adta ki ott magát s egyre azt hangosította, hogy a Nemzeti és a Vigaszínház igazgatósága több darabját elfogadta előadásra. Schwartz szorgalmasan eljár az egyetemi könyvtárba, elemelte onnét a kikért értékes könyveket és az első antilaváriusnál első egy elvitte. E miatt kilenc feljelentés érkezett ellene. A feljelentők között van több egyetemi hallgató is, akikkel Schwartz együtt lakott s allepta azok ruhazeméit.

— Az egyetemi ifjak az aradi vesztőhely megváltásáért. Kassáról jelentik: A diákkongresszus mai ülésén a többek között tárgyalta az aradi vesztőhelynek közadakozásból leendő megváltását. A kongresszuson határozati javaslatot fogadtak el, amelynek értelmében a vesztőhely megváltására indítandó mozgalmat magukévá teszik s az akció vezetésével a szövetségi tanácsot bízzák meg.

— Tolvaj tanítóné. Fővárosi tudósítónk jelenti: A hold-utcai vásárcsarnok élelmi és ipaccikk árusai tegnap főjelenést tettek a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek éjjelenként megdörmálják áruraktárakat. A rendőrség megakadályozta a szembairól vásárcsarnokra virradó éjjeli detektívek mentek a vásárcsarnokba és egy bódé mögül lestek egy ismeretlen tolvajra. Csakhamar észrevették, hogy egy nő kiemel az egyik kosárból egy libát. Elfogták és bevitték a főkapitányra, ahol kiderült, hogy a tolvaj Fridrich Ferencné, született Fridrich Róza 86 éves elárulkozó, aki Trenk Ármán árulónal volt alkalmazásban. Megállapította a rendőrség, hogy a tolvajnak tanítónői oklevele van. Mikor megkérdezték tőle, hogy miért nem vállal tanítóságot, így felelt:

— Nem ér az semmit! Nem lehet abból megélni.

Fridrich Ferencné letartóztatott és holnap átkísérik az ügyészségre.

— Új ágyuk Kiszentmiklóson. A Kiszentmiklóson állomásozó lovas tüzér üteg ma kapta meg az új rendszerű ágyukat. Holnap már megkezdődik a legénység oktatása az új löfegyverrel.

— A kurticsi földeladás. A törvényhatósági bizottság felhatalmazta a tanácsot arra, hogy a kurticsi határban fekvő kilenc és fél hold szántót árverés útján eladhassa. A gazdasági szék ma tartotta meg az árverést s a földet Hárnagy László dr. földbirtokos vette meg, holdanként kétezer koronát fizetve értük.

— Véres tüntetés a cseh fővárosban. Prágából táviratozzák: A németek ellen irányuló tüntetések ma olyan mérvet öltöttek, aminőkre évek óta nem volt eset. A tüntetésekben a külvárosi csöcselék is részt vett. A rendőrség, amely a napok óta megismétlődő zavargásokkal szemben eddig passzív magatartást követett, ma — úgy látezik legfelsőbb parancsra — erélyesen lépett fel. Többször öszeütközés volt a tüntetők és a rendőrök között. A csöcselék valóságos közáport zúdított a rendőrökre, akik közül többek súlyosan megsebesültek. A támadásra a rendőrség többször rohamot intézett a tüntető tömeg ellen. Két munkás meghalt és igen sokan megsebesültek. Számos letartóztatás történt.

— Eljegyzés. Tapolcsi Kabdebó János, a városi elsőosztályos tagja eljegyezte Kugler Lala kislányt, özvegy Kugler Istvánné, monnai Konstantiny Julián bájos leányát.

Hegedűs Lipót hátszegi kir. albiró eljegyezte Klein Margit kislányt Aradól.

— Kell Manó cég ajánlja hírneves kelengye harisnyát és ruháit remekelt. 3333

— Megégett gyermek. Morodáról azt jelentették ma az aradi ügyészségnek, hogy Csizmadia Flóra fődeszanda felsége másféléves fiacskáját egyedül hagyta otthon és a kis gyerek a tűzhely mellett megégett. Az égési sebek következtében ma meghalt. Az ügyészség megindította a vizsgálatot a gondatlan szülőök ellen.

— Éhség elől a halálba. Ráda György hatvan éves földműves Barackán felakasztotta magát és mire a hásbellek észrevették, meghalt. A szerencsétlen öreg ember koldusbotra jutott s munka híján a télen nélkülöznie és éheznie kellett volna, ezért a halálban keresett menekülést.

— Kenyérszállítás az árvaházba. A ma tartott arlejtősen a gazdasági szék Hoffmann Viktor pékmestert bíta meg az árvaházban szükséges kenyér szállítással.

— Halálos végű robbanás. Kőrmöcbányáról jelentik: A kincstár tulajdonát képező IV. számú aknában Neuschl József bányamunkás robbanó anyagnak egy sziklába való elhelyezésével volt elfoglalva. A sziklában azonban más helyen már volt dinamit gyutacs, amelyről Neuschl nem tudott. A robbanás bekövetkezett s Neuschl nyomban meghalt.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telek- és birtokcsere ügyében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi áruházasokat jegyezték fel: Az aradi polgári takarékpénztár eladja az aradi 488. sz. tjkvben felvett Kossuth-utca 45. sz. házat 20000 koronáért Fischer Károly és Fischer Ferencnek. — Kovács József eladja az aradi 6364. sz. tjkvben felvett Legelő sor 18. sz. házat 1200 koronáért Klinkó István és nejeinek. — Reiner Mórné ajándékba adja az aradi 1256. sz. tjkvben felvett Angyal-utca 3. sz. házat özv. Rónay Ferencnek.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléereinket egy olyan pénzügyesnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél a takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadjuk hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül felvételre visszavonhatjuk. Minden betető egy-egy „Selfmen”-féle takarékpénztár percelt kap ingyen. 2711.

— Tulzsfuolt raktár miatt elegáns női táskák és más bőr- és kőbőr- és szőnyeg-árban és mindenféle kókusz labortörök, fűdő gyékények, parquetta kefék és más háztartási áruk, pipere és illatszerek nagy választékban kaphatók Hegedűs Gyula kefé-, pipere és illatszere üzletében, Arad, Andrássy tér 15. 3411

— Likőr aromák kitérő likőrök előállítására; — nászilag — Vojtek és Welszánál. 191

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás.

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknál, köszvénydel, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható érvényviselésében vagy a Salva-Lipóci Salvaforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudelfrakpart 2.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Az Itélőtábla köréből. Az igazságügyminiszter Rottár Sándor nagyváradi kir. törvényszéki albirót a nagyváradi kir. Itélőtáblához tanácsjegyzővé rendelte be. Az előléptetés jelentős kitüntetés jelent, mert rendszeres körülmények között hét-nyolc évi működés után éri az albirókat hasonló kinevezés, Rottárt pedig alig két esztendője neveztek ki albiróvá.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kiméjétek meg álmatlan éjszakkától. A fogak minden fájdalom és bélszaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szerető

A SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyreállítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerben.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felvételét szintén sürgősen kérjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati közölte. —

Budapest, november 30.

10 ezer mm. 15 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buxa áprilsra . . .	13.06—13.07	13.03—13.04
Tengeri májusra . . .	7.64—7.85	7.63—7.64
Rosa áprilsra . . .	11.98—11.99	11.—11.01
Zab áprilsra . . .	8.90—8.91	8.88—8.89
Buxa 1909 októberre . . .	11.40—11.41	11.38—11.39
Rosa októberre . . .	9.85—9.86	9.84—9.85

Zárlat 5 órakor:;

Osztrák hitelrészvény	613.—
Magyar hitelrészvény	769.40
Közuti vasut részvény	581.—

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Fahrmann repülőgépe.

Nagy szenzáció.

Műsor 1908. december hó 1-én kedden:

1. Méreg-e vagy pálinka? Bohózat. — 2. Rablótámadás egy postakocsi ellen. Látványosság. — 3. A vadászó. Kacagató. — 4. A kis világjárók. Életkép. — 5. Vademberek egy afrikai vasútépítésnél. Látványosság. — 6. Juliska a kaszárnyában. Bohózat. — 7. Csofálatos méhkas. Színes látványosság. — 8. Pórujjárt vámszedő. Kacagató. — 9. Nagy löverseny. Sportkép. — 10. Megvadult lovak. Természet után. — 11. Fahrmann repülőgépe. Természet után.

Előadások: Este 5 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap este 9 órakor

Nagy párisi estély,

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1908. évi december hó 1-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Kutya van a kertben.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Feydeau Georges. Fordította: Góth Sándor.

S Z E M É L Y E K:

Chandebise V. Szendrey M.	Rugby	Ladiszlay J.
Chandebise C. Faludy K.	Raymonde	Novák Irén.
Tousnel Dolly Lajos.	Lucienne	Kőrösy Juli.
Dr. Vináche Polgár S.	Antoinette	Zalay Margit.
De Mistaugna Leórey Leo.	Olimpe	Benkóné.
Ferrailon Várnai Jenő.	Fugenie	Kun Irén.

Közdets este 7 és fél órakor.

NYILTELT.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. énekoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alultörték fájdalomtól megöreg szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó edes anyá, anyós, nagynya, testvér, dédanya, nagynéne és rokon

özv. Asbóth Albertné

szül. Kreisler Josefának,

folyó évi november hó 28 án, éjjel 11 órakor, életének 89 ik évében, rövid szenvedés után törőnt jobbira szenderült.

A boldogult földi maradványai december hó 1 en délután 2 órakor fogtak a római katolikus szertartás szerint becsiszoltatni és az Asbóth-féle családi sírboltba örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért december hó 2 án, délelőtt 10 órakor fog a battonyal piénánia templomban az egék Urának bemutatni.

Aldás emlékére!

Battonya, 1908. november 29 én. 8667

Asbóth Hermina férj. Mogyoróssy Elekné, dr. Asbóth Albert, Asbóth Andor, gyermekei. Mogyoróssy Elek, veje. Asbóth Andorne szül. Zeniczek Anna, menyé. özv. Hoffmann Lőrincné szül. Kreisler Katalin, testvére. Mogyoróssy János és neje szül. Teleky Anna, dr. Mogyoróssy Elek, Mogyoróssy Irén és férje Szappanyos Miklós, Asbóth Anna, Asbóth Gusztáv, Asbóth Lajos, Asbóth József, unokái. Mogyoróssy Lacika, Mogyoróssy Lujza, Mogyoróssy Annuska, Mogyoróssy Jancsika, Mogyoróssy Elek, Szappanyos Miklóská, dedunokái.

Pályázat.

Az „Aradi első közöskonyha önségélyző társaság“ egy gondnoki és egy gazdaasszonyi állásra pályázatot hirdet, kiknek gyermektelen házastársaknak kell lenniök.

Az állás 1908. december hó 15-én foglalandó el.

A kellően felszerelt és alkalmazhatóságot igazoló kérvény Botka István m. kir. pénzügyi titkár, mint a társaság igazgató elnökénél, december hó 5-éig nyújtandó be, kinél ez ügyben személyesen is lehet érintkezni, sőt ez ajánlatos is, ki a feltételeket a pályázóval közölni fogja.

8659.

Igazgatóság.

A nagy karácsonyi occasió

egyes cikkeink árai:

Tiszta selyem liberty . . .	65 kr.
Mintázott nehéz blousselymek	85 „
Sima színes nehéz lousizanne	95 „
Kínai nehéz nyersselyem	98 „
Suhogó chang taffetta fleur	1.10 „
Amerikai nehéz duchesse	1.10 „
Lyoni 60 széles nehéz duchesse	1.50 kr.
Suhogó nehéz fekete taffeta	75 kr. feljebb.

Általunk hirdetett feltűnést keltő

2 méter hosszú chiné csokros echarpok drb. 1.50 megérkeztek.

Lyoni blous és joupousselymek mesés árai: 1.10, 1.25, 1.45

130 cméter széles valódi angol

kabát sealskin 8 forint.

Leszabott csipke- és selyem-voile és chine gaze ruhák most fél-értékben kaphatók.

Szénásy, Hoffmann

és Társa

Budapest,

csakis: Bécsi-utca 4.

Minták vidékre frankó. 5714

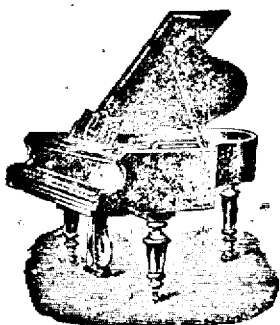
Telefon 688.

FISCHER ARMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 8.

A legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

FAIX JACQUES

zongora készítési terme és műhelye

ARAD, Batthyányi-utca 15. szám.

Allandó raktár, elsőrendű külföldi gyárosok készítményei, ugyszintén saját gyártmányu kitűnő zongorákból. Javítások szakszerűen, jótállás mellett. Hangolások pontosan és tisztán. 8409

Zongora kölcsönön jutányos árban.

Valódi
OROSZ ÉS CHINAI TEÁK.

Legfinomabb 1931

ANGOL RUMOK.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

— Városi és megyei telefon szám 455. —

Hatásában
Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós féle

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Köhögés, Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatása szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeháza szomszédjában, továbbá minden gyógyszer-tár, illatszertár és drogeriában.

Fakereskedésbe
gyakorlattal bíró
szakmabeli
hivatalnok
kerestetik.

Ajánlatok az igények megjelölésével „Szorgalmas“ jelige alatt a lap kiadóhivatalába címzendők. 3646

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek kitűnő minőségű, modern

butoraimat

és olyanok készítésére jutányos ár mellett vállalkozom. 3610

Varga József,

asztalos mester

Arad, Kápolna-u. 6. b.

Szövet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk remek választékban

Hoffmann Sándor

üzemeltető 1881

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

Új cipő raktár! Tartós munka!

Ha szép és tartós cipőt óhajt, úgy forduljon bizalommal

Weisz Márton

uri és női cipészhez,

Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám,

ahol mindennemű saját készítésű uri, női, és gyermek cipők állandóan raktáron vannak s a lehető legjutányosabb árért beszerezhetők.

Megrendelések ugyanott a legpontosabban készülnek.

Egy próba vásárlás, illetve rendelés mindenkit meg fog győzni arról. 3612

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöztetnek.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a ceatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor. fehér 3 kor.

Maager Vilmostól

Bécs. 3276

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszer-tárban és drogeriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Aradon kapható Gutori Földes Kelemennél.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a **szép üde arc,** mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcuk ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül... 6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szepicákat, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle **MARGIT-CREME** páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits- und Schönheitspflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A **MARGIT-CREME**, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

Készítette:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon,

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 281

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismerettség híján

házasújszra,
nevelőre,
ünlévesztőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatiszra,
kölcsárura,
v. osellőre,
terítésre.kölcsárura,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
vagy szükségre.

AKI

bőrbeadni kíván

birtokot,
házat,
radássterü-
letet.kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

AKI

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.fizetést,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevételei mel-
lől kerest; j

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbaz ér szőlő, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Fajtszta Orpingtonok

sárgák és fehérek, darabonként 4
és 5 koronáért kaphatók, Ternyey-
nél, Arad, Demeter-utca 92. Ere-
deti angol vér. 3664

Jóforgalmu kis szatócscság

belvárosban megvételre kerestetik.
Ügynökök kizárva. Ajánlatok sza-
tócscs címre a kiadóba kéretnek. 3665

Fűszer- és bőraru-üzlet

más vállalkozás miatt szabad kéz-
ből eladó. Cim a kiadóban. 3668

Két szép finom téllkabát

olcsó árban eladó. Megtekinthető
11 órától 4-ig. Atzél Péter-utca 2.
szám. I-ső emelet. 3662

Üzleti könyvek:

strazák másolókönyvek stb. Irodai
kellékek, írószerek, levélpapírok és
üggyévi nyomtatványok legkedve-
sebb beszerzési forrása. Kerpel Izsó
könyv- és papirkereskedése. Ugyan-
ott egy jó Meidinger-kályha eladó. 3161

Keresek azonnali megvételre

fűszer- és vegyesáruhoz berende-
zést. Ispravnic P. Octavián, Szék-
udvar. 3648

Irodába kerestetik

Natalember egy-két évi irodai gya-
korlattal. Ajánlatok „Fűszerkeres-
kedő” jellegre a kiadóba kéretnek.
3651

Kifünő

jó minőségű hegyi bor nagyobb
mennyiségben kapható Jánossy Já-
nos urnál Arad, Lahner György-
utca 7/a. 3580

Két jó családból való

és szorgalmas leány, ki magyarul,
németül és románul beszél, elár-
sítónőnek ajánlkozik, — lehetőleg
enkraszda vagy hentesüzletbe, —
szerény feltételek mellett. Egyikük
már egy évig volt ezen minőség-
ben elsőrendű hentesüzletben al-
kalmazva. Czim a kiadóhivatalban.
3657

Segjobb francia divattlap

a „La Toilette Moderne”. Ára szá-
monként 1 kor. 20 fill. Kapható
Ingusz I és Fia könyvkereskedés-
ben Arad, Weltzer János-u. 201

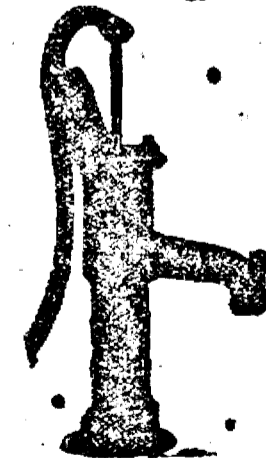
Ügyes keresztény segéd,

ki a fűszer, vas- és rövidáru szak-
mában jártas, vidéki üzletbe fel-
vétetik. Ajánlatokat fizetési igény
megjelölésével, „Ügyes” jellege alatt
a kiadóhivatal továbbít. 3698

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott
Borszivattyukés hozzá való legjobb minőségű
gumai csövek legolcsóbb gyár-
árakon.A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közse-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozza való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül
gumirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Aki

amatós, igen finom
Rumot akar készíteni,
vegyen 80 fillérér: egy
üveg 271

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő uta-
sítás szerint pár perc
alatt 1 liter finom thea
rumet készíthet

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Bazár megnyitás.

Van szerencsém a m. t. közönség b.
tudomására hozni, hogy Boros Béni-tér
9. szám alatt (Schill ház) egy

OLCSÓ BAZÁRT

nyitottam. Mindennemű bazár-tárgyak sok-
kal olcsóbban szerezhetők be, mint bárhol.
Remek karácsonyi ajándékok. Minden-
nemű fehér himzések, és monogramok
ugy selyemben, mint aranyban a legol-
csóbb árban elfogadtatják. Olcsó és szép
kézi munkák kaphatók.

ELSŐRANGU ELŐNYOMDA

Becses pártfogását kérve, maradtam
kiváló tisztelettelSchwaros Ilonka,
tulajdonos.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség
b. tudomására hozni, hogy válogatott üzlet

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan felszerelt raktáram által abban a kel-
mes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb,
mint a legszerényebb igényeket kielégítem.
Számos látogatásért esd 3201

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glöck huszarnoknál egy házban.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészülnek

Köszén

3.60 korona.

100 kg.-ként házhoz szállítatik 50
— kg.-es plombázott zsákokban —

Megrendelhető:

Erdélyi bánya r. t.

főraktáránál 3600

Karolina-utca 7. sz.

Telefon 206. sz.

Karácsonyi Occasio!

Minden versenyt kizáró olcsó árak!

120 cm. széles Angol kelme most 85 kr.

120 " " Costüm " " 75 kr.

120 " " Mochair " " 75 kr.

Ezek rendes forgalmi ára volt

— 1 frt. 80 kr. —

1000 féle selyem maradékok blausokra
alkalmas átlag métere 1 frt. 20 kr.Mosó barchet, mosó flanel métere
20 krajcár.Óriási választék női és gyermek
kötényekben.

Olcsó keztyük,

Olcsó harisnyák,

Olcsó alsó ruhák,

Olcsó zsebkendők,

Olcsó szörme gallér.

391

Mielőtt bevásárlásait beszerzi, kér-
jük kirakataink megtekintését.

Felülmúlhatatlan olcsó reklám árak.

ESTE új külső kivilágítás.

Számptalan ajándéknak alkalmas cikkek.

Rosenblüh H. és Társa.